

SZEPKES
Éjjeli
KIACÓH
Str.
LOFIZI
Egés
Félér
Négy
Egy

X évfolyam • 112. szám

1929 Május 22 Szerda
• 5689 év Ijjár 12 •

Ara 5 lej

ÚJ KELET

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Cluj megbizott Dietrich & Stössel Plaja Untril.

A gyulafehérvári nagy ünnep Háromszázezer ember ünnepelte az összes románok egyesülésének tizedik évfordulóját

(Alba-Julia-Gyulafehérvár, május 21. Az Új Kelet tudósítójától.) Negyedszer kerekedtek fel az ország négy sarkából a falvak, hogy elzarándokoljanak Nagyrománia Mekkájába: Gyulafehérvárra. Az első három gyulafehérvári nagyparádé határkövet jelentett az ország népei sorsának és életének történetében. 1918 december elsején a gyulafehérvári nagyterem mondották ki az egyesülést és proklamálták az emlékezetes tiz pontot, amelyet az ország kisebbségei azóta meg nem szüntek Magna Chartajukként tekinteni. Gyulafehérváron koronázták meg Ferdinand királyt Nagyrománia királyává és tavaly május 6-ikán ugyanitt Gyulafehérváron sereglettek össze a nemzeti parasztpárt tömegei, hogy esküvel pecsételjék meg a demokratikus kormány inaugurálásáért folytatott harcukat.

A negyedik Gyulafehérvár

Ilyen tradíciók után indultak vasárnap negyedszer utra Gyulafehérvárra az ország tömegei, hogy megünnepeljék az egyesülés tizedik évfordulóját. A tegnapi nagy felvonulás mégis mélysegszerűen különbözött a tavalyitól, holott annak a gyökereiből táplálkozott. A tavalyi nagygyűlés harci riadó volt. Az összehívott tömegek farkasszemet néztek a hivatalos hatalommal, a levegőnek puskaország volt. Bár Gyulafehérvár uccáin egyetlen katonát, vagy csendőrt sem lehetett látni május 6-ikán, mégis mindenki tudta és érezte, hogy a vár egész ezredekkel van megrakva, akik addig maradvánnyal nyugodtan megfigyelő-posztjukon, míg rendezés nem történik. De nem történt még kísérlet sem a rendbontásra, holott a levegő pattanásig feszült volt minden pillanatban attól lehetett tartani, hogy kirobbannak a szendélyek. Erdély minden zugából napokon keresztül gyalogosan meneteltek a paraszttömegek Gyulafehérvár felé s az emlékezetes vasárnapon komor ünneplésséggel sorakoztak fel teljes rendben a város főterén. Történelmi és sorsdöntő óráknak levegője nehézkedett akkor a városra, a többszázézer főnyi tömegnek talán minden egyes tagja érezte, hogy rajta mulik a győzelem és nagy, elhatározó cselekedetekre várt.

Fordult a kocka

Persze az idén már egészen másképpen festett a helyzet. A tavalyi dacos szembenézés helyett, amelyben rendkívül sok férfiaság és erő sűrűsödött össze, hivatalos ceremónia színhelye volt Gyulafehérvár városa.

A kocka tavaly óta nagyot fordult. Az elszánt és harcra ellenzéki paraszttömegekből „gutgesimnt” polgárok lettek, akik ezuttal nem szemből találták magukat a hatóságokkal, hanem maguk mögé csendőrt és katonát is kaptak, talán többet is a kellenél, de nem azért, hogy vigyázzanak rájuk, hanem azért, hogy megadják az ünnepélyes ceremóni-

ának külső keretét és díszét. A karhatalom együtt parádézott a paraszttömegekkel és míg a tavalyi nagygyűlés egy impozáns, de fenyvegető manifesztáció volt, addig az idei felvonulás egy legfőbb patronátus alatt lejátszódott, jóváhis, nagy majális volt.

Ha nagy is volt az öröm az egyesülés tiz éves fordulója miatt és a tavaly még álomban leledző vágyak realizálása következtében, mégis egy fokkal lanyhább volt az érdeklődés és vonatottabban ment minden, mint tavaly. Az apostolok lovai helyett különvonatok szállították az idén a tömegeket s a magukkal hozott tarisznya helyett ingyen konyhák várták étellel és itallal a parasztszereit.

Felvonulnak a tömegek

Vasárnap már a kora délelőtti órákban egymás hegyén-hátán tolongtak az autók a Gyulafehérvár felé vezető országutakon. A város már vasárnap délután megtelt hivatalos notabilitásokkal, belföldi és külföldi újságírókkal és az ünnepségek rendezőivel. Dr. Pop Stefan közigazgatási vezérfelügyelő a rendezők egész légiójával igyekezett valahogyan megoldani az elszállásolás óriási problémáját, de a feltarthatatlanul hőmpölygő

ujabb és újabb, bejelentetlenül érkező küldöttségek lehetetlenné tették, hogy mindenkinek fedél jusson. Rengetegen töltötték az éjszakát a sétatéri padokon, ahol a hazafias jelvényeket és hűsítő italokat kínáló árusok rendkívül jó vásárt csináltak egész a hajnali órákig.

A paraszttömegeket ezuttal is a környező falvakban szállásolták el, ahol hajnali három órakor már ébredni fújtak.

Gyulafehérvár reggel öt órakor ébredt zenés riadóra. Az uccák pillanatok alatt megteltek és a rendőrök és csendőrök soraifa között órákig céltalanul hőmpölygött fel és alá a tömeg. Voltak, akik az állomás felé tartottak, hogy az udvari vonat és a többi különvonatok érkezését bevárják, az élelmiszer autók, vagy gyalog már hajnalban felkapaszkodtak a várdombra, hogy helyhez jusssanak a tribünön. Noha a várdombon program szerint 9 órakor kellett kezdődnie az ünnepségnek, már reggel hét órakor zsufolyva voltak a tribünök. Ez alatt lent a városban a kisebbségi felekezetek ünnepi istentiszteleteket tartottak. Az első istentisztelet gyulafehérvári statusquo zsidó hitközség régi templomában volt.

A zsidóság részvétele az egyesülési ünnepen

A templom ez alkalomból zöld lombokkal volt feldíszítve. Az ünnepző közönség soraiban ott látnak az ország különböző zsidó szervezeteinek és hitközségeinek képviselőit. Az első sorokban ültek dr. Fischer Tivadar, dr. Fischer József és dr. Landau Mihály országgyűlési képviselők, dr. Benvenisti, a Zsidó Parlamenti Klub főtitkára, Adler Samuel, a kolozsvári ortodox hitközség elnöke, Szmul Mihály, máramrosszigeti ortodox hitközség elnöke, Csizrom Benjamin, a medgyesi ortodox hitközség elnöke, Rachmut Izrael a beszercei ortodox hitközség elnöke és még több vidéki hitközségi delegátus. Dr. Jakobi Emil vezetésével az UER egy küldöttsége is megjelent. A temesvári Zsidó Nemzeti Szövetség képviselőiben Vermes Ernő vezérigazgató és dr. Nobel Sándor jelentek meg, a brassói zsidóságot dr. Ritter Samuel képviselte. Máramrosszigetről jelen volt dr. Fried Ábrahám, a Zsidó Nemzeti Szövetség ottani elnöke. A regáti Zsidó Nemzeti Klub egy delegációját dr. Stern I., a „Renasterea” szerkesztője vezette. A bukaresti zsidó diákság harminc tagú küldöttséggel képviseltette magát. Ezenkívül megjelentek a gyulafehérvári hitközség számottevő reprezentánsai is.

Megérkezik a kormány képviselője

A feldíszített templom bejáratánál Fuchs Nándor, a gyulafehérvári hitközség elnöke fogadta az érkezőket és

rencse osztályrészüli, hogy az istenségnek eme szent helyéről e magasztos pillanatokban egy olyan delegáció nevében beszéljek, amely, minthogy az összes országreszek zsidóságának sorából létező zsidó pártok és csoportosulások tagjaiból állott össze, valóban a romániai zsidóság egyetemét képviseli. A román nép nagy örömeinek szimfóniájába, amellyel évezredek álmainak valóra váltását ünnepli, harmonikusan olvad bele az itt élő zsidó nép érzelmének hangja is. Mélységesen meghatva ünneplünk együtt a román néppel.

Nincs különbség ebből a szempontból a régi királyságbeli zsidók között, akik együtt véreztek a román nép fiaival a nemzeti ideálok legfőbbjének megvalósításáért és a csatolt területek zsidó lakossága között, amely az elmúlt évtized alatt a történelem ítélete alapján hűséges állampolgára lett ennek az országnak.

Gyulafehérvár két szimbóluma

Gyulafehérvár kettős szimbólum a román nép számára. Gyulafehérváron nemcsak megvalósították az egyesülés nemzeti ideálját, hanem a város falai között az egyesülés eszméjének megvalósítása pillanatában egy új eszme támadt életre, a legtisztább és legtökéletesebb demokrácia eszméje, amely Nagyrománia kormányzásában minden viszonylatban érvényesülésre kell jusson, így az ország kisebbségeinek politikai, gazdasági és kulturális életében is.

Amikor az első ideál megvalósításának emlékét ünnepeljük Románia zsidó népi kisebbsége egy közeli jövő reményét is ünnepli, amikor valóra válik a másik eszme is. Ezt a reményt pedig az ország jelenlegi kormányának programjára alapítjuk.

Ezekkel az érzésekkel jött Gyulafehérvára az ország zsidóságának delegációja. Kérjük miniszter urat, tolmácsolja a mi érzéseinket az ország kompetens faktoraival és biztosítsa őket a mi hűségünkről és szeretetünkről.

Voicu Nitescu válasza

Dr. Fischer Tivadar beszédére Voicu Nitescu miniszter mélyen meghatva válaszolt. Elmondotta, hogy tolmácsolni fogja Maniu Gyula miniszterelnöknek az ország zsidóságának itt kifejezésre jutott érzéseit és meg van győződve arról, hogy az összes kompetens faktorok megalapozással fogják tudomásul venni a zsidóságnak ezt a szép magatartását. Ami a gyulafehérvári határozatok által kreált második ideál jelent, Voicu Nitescu miniszter kijelentette, hogy a kormány feje és valamennyi munkatársa szilárdan el van szánva arra, hogy fokozatosan megvalósítsák ezt az ideált is.

A kormány képviselőjének választ az ünneplő zsidóság nagy megalapozással vette tudomásul. Az istentisztelet után a templom közönsége menetté ala

rávid beszédben üdvözölte az istentiszteleten a kormány képviselőitében megjelent Voicu-Nitescu minisztert. Elismeréssel kell itt adoznunk Fuchs Nándor elnöknek és a gyulafehérvári hitközség vezetőségének, amely nagy körültekintéssel és odaadással végezte el az ünnepség zsidó részének rendezését és gondoskodott a zsidó delegáció tagjainak elhelyezéséről, ami az adott körülmények között valósággal emberfeletti munka volt.

Az ünnepi istentiszteletet Weisz Izidor, a kolozsvári ortodox hitközség főkántora kezdette meg egy zoltár eléneklésével, amely után Fischer Sándor Gyulafehérvár ősz főrabijának klasszikus szépségű héber imával méltatta a jubileumi ünnepet és áldást kért az országra. Újabb zoltár után dr. Eisler Mátyás kolozsvári főrabbi ugyancsak gyönyörű héber imát mondott, amelyben kifejezésre juttatta az ország zsidóságának hűséges állampolgári érzelmeit. Ezután pedig dr. Danzig Samuel máramrosszigeti szefárd főrabbi magasszárnyalású német beszédben méltatta az ünnep jelentőségét. Weisz főkántor szépen előadott zoltáréneket után az istentisztelet egyházi része végetért.

Fischer Tivadar beszéde

Ekkor dr. Fischer Tivadar képviselő Voicu-Nitescu miniszter elé lépett és a következő beszédet intezte hozzá: „Miniszter ur! Nekem jutott az a sze-

kult át, amelynek élén az sádjó képviselők haladtak s így vonult fel a várba, amely a nagy ünnepség színhelye volt.

Egy incidens

A zsidóság részvételével kapcsolatban egy figyelemreméltó és az erdélyi helyzetet szomorúan jellemző incidens is történt. Az eredeti terv szerint az ország zsidósága egységesen vett volna részt a gyulafehérvári ünnepségen s így az istentiszteletet is. Ezért határozták el, hogy az istentiszteletet a régi templomban tartják meg, hogy ilyenformán az ortodox rabbi is közre működhessenek azon. Az előzetes megbeszések teljes egyetértésben folytak le s ezek szerint Ullmann besztercei főrabbi betegsége miatt Wesel Albert tordai főrabbinak kellett volna beszédet tartania az istentiszteleten. Az ortodox papság képviselőjében Wesel tordai főrabbin kívül elfőrték Gyulafehérvárra Glasner Akiba kolozsvári, Freund József szászrégeni, Szofer Manó marosvásárhelyi, Adler József segesvári és Lebovits betleni ortodox főrabbi. Az utolsó pillanatban azonban levél érkezett a besztercei ortodox központi irodától, a melyben Ullmann főrabbi közli, hogy az ortodox rabbi nem vehetnek részt az istentiszteleten, mert ezzel megtörök az ortodoxia szeparatizmusának elvét. Az ortodox rabbi ezen utasítás alapján nem is jelentek meg, ellenben az ortodox hitközségek képviselői kivétel nélkül ott voltak a közös istentiszteleten. Az ünnepségek többi részén az ortodox rabbi is jelen voltak, sőt Wesel főrabbi helyet kapott az udvari tribünön. Ott volt továbbá dr. Nimerover bukaresti főrabbi, aki azonban az istentiszteletben nem vehetett részt, mivel vonata később érkezett.

A többi istentiszteletek

A római katolikus székesegyházban gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspök celebrált szentmisét Pacha Agost temesvári püspök és Mayer nagyváradi püspöki helytartó segédletével. Itt egy igen érthetetlen jelenet játszódott le. Az istentisztelet alatt megjelent a székesegyházban az állam biztonsági hivatal egy kiküldöttje s a templom, valamint a torony kulcsait követelte.

Hogy milyen célja volt ennek az intézkedésnek, jól meg sem lehet érteni, mert hiszen a katolikus székesegyház közleiben sem felvonulás, sem ünnepség nem zajlott le. Valószínű, hogy egy túlzott közbiztonsági intézkedés volt.

Cserépkályhák

Allandóan nagy választékban, különböző színek, modellek és nagyságban.

Gyári árak!

Fayence-lapok falburkolathoz konyhák tüdőszobák és folyosók részére.

Kérjen árajánlatot!!

'TERRACOTTA'

Cserépkályha gyári lerakat

Brassó, Vasút-utca 3/a.

Butor

vásárlás bizalom dolga

Ha jó butort akar venni, ne sajnálja az utat

Marosvásárhelyre

(Tg. Mures) és tekintse meg

Székely és Réti

Erdélyrészi Butorgyár Rt. hatalmas raktárait.

Bösendorfer, Stingl, Wirth, Hoffmann

zongora és pianinó

gyárak képviselője.

Hívteljes egyéneknek kedvező fizetési feltételek

A sziguranca kiküldöttjét figyelmeztették, hogy az istentisztelet még tart, tehát a templomot nem lehet bezárni. Különböző sines semmi ok a bezárára. A szigurancahivatalnok bevárta, amíg a mise végetért, aztán átkutatta a templomot, bezárta úgy a templomba,

A hivatalos ünnepség

Pontban kilenc órakor huszonegy ágyulövés adta hírül, hogy az udvari vonat befutott Gyulafehérvár állomásra. A pályudvaron Maniu miniszterelnök fogadta Mihály királyt és a királyi családot többi tagjait, akik végighaladtak a pályudvaron felállított disszázad sorfala között, majd autóbá ültek s az ünnepi díszbe öltözött fútvonalon felhajtottak a várba. Mögöttük hatalmas autópark hozza a kormány tagjait, a Romániában székelő külföldi diplomáciai testületeket, akiknek sorából csak a bukaresti magyar követ hiányzott, a francia, cseh-szlovák, jugoszláv, angol és amerikai katonai misszió tagjait s egy Franciaországból érkezett husztagu diákködelegációt.

Megafonok közvetítik az istentiszteletet és az emlékünnepet

Az autók egyenesen a koronázási templomhoz hajtottak, ahol Balan erdélyi metropolita celebrálta a misét. Ugy a misét, mint az utána lejáró emlékünnepet hatalmas megafonok továbbították a tribünön szorongó meghívott vendégekhez, akik azonban olyan türelmetlenül zibongtak az órákig tartó várakozás miatt, hogy a megafonból csak egy-egy szófoszlányt lehetett elfogni. A templomból a magas méltóságok kíséretükkel és a meghívott notabilitásokkal együtt az egyesülési teremre vonultak, ahol kezdetét vette az egyesülés tizedik jubileumának emlékünnepe.

Az egyszerű terem, ahol 1918-ban az egyesülést kimondták az idén átalakították, románstílusú boltívetek húztak és nagyon szép freskókkal díszítették. A képek a román történelem nagyjait örökítik meg: az egyik freskó Hunyadi Jánost és Mátyás királyt ábrázolja. Négy oldalon négy márványtáblát helyeztek el, amelyekre az 1918 december 1-i történelmi aktus határozatai vannak bevésvé. Kettőről Bocu Sever még az emlékünnepe megkezdése előtt levezte a leplet, de a másik kettőn rajtamaradt. Mikor a terem elő volt készítve bevonult a királyi család s az ajtóval szemben

Buzdugan régens beszéde

Tizenegy órakor kezdődött az ünnepi ülés. Buzdugan régens emelkedett szólamra és halk, monoton hangon olvasta fel beszédét.

— Kegyelmes érzésekkel eltelve jötünk Gyulafehérvárra — mondta, — a román népdicsőségnek és martíromságnak régi színhelyére. Nagy diadalok és nagy szenvedések kötik össze a román népet Traian császár óta ezzel a várossal, amelynek minden rögéhez történelem tapad. Kegyelettel kell megállni ezen a földön, amelyet a román népannyi vérről és szenvedéssel örökre visszaszerzett. Nem idegen terület hódított meg Románia a háboruban, hanem saját földjét kapta vissza az örök igazságosság törvényei alapján. Elisme résemet nyilvánítom mindenkivel szemben, akik az egyesülés munkájában közreműködtek. A háboru, annak sok szenvedése és dicsősége: Ojtoz, Marasesti, Marasti hozta magával, hogy a

mint a toronyba vezető vasajtókat s a kulcsokat magával vitte.

A református templomban Régeni Lajos lelkes tartott istentiszteletet s aztán a többi lelkészekkel együtt kiment az állomásra, hogy a királyi családot üdvözölje.

lévő kis emelvényen a következőképpen helyezkedett el: a közepén ült fehér ruhában, világoskék nyakkendővel, rövid harisnyán, fehér lakkcipőben Mihály király, jobbra tőle Mária királyné (színtén fehér ruhában), balra Elena anyahercegnő, mellette monoklisan György exkirály, a királynétól jobbra Miklós herceg, mellette Erzsébet hercegnő, György király felesége és Ileana hercegnő. A sor bal szélén ült Miron Cristea pátriárka, jobbról pedig Buzdugan régens. A hátuk megett foglaltak helyet az udvarhölgyek.

A magyar párt és az averescianusok nem mentek el

A terem jobboldalán foglaltak helyet a miniszterek, a képviselők és szenátorok, baloldalán pedig a külföldi vendégek és meghívottak.

A magyarság részéről az emlékünnepe senki sem volt jelen. A külföldi diplomaták sorából hiányzott a bukaresti magyar követ.

A görögkatolikus egyházat Hosszu szamosújvári, Freniu nagyváradi és Nicolescu lugosi püspökök képviselték. Mellettük foglalt helyet Robu Mihály, a moldvai csángók katolikus püspöke.

A romániai németeket a következő delegációk képviselték: egyházi részről dr. Teutsch nagyszombeni evangélikus püspök, Pacha Agoston és Blaskovics Ferenc szenátor, pápai-prelátus. A zsidóságot dr. Fischer Tivadar, dr. Fischer József, M. Landau képviselők és dr. Niemerower szenátor bukaresti főrabbi képviselték. A német párt képviselőiben jelen volt dr. Hans Ottó Roth, Binder és Brandsch Rudolf képviselők. Muth szenátor. A liberális párt tekintélyes küldöttségrel vett részt az ünnepségen. Ott volt Saveanu, Lapedatu, Inculat Nistor volt miniszterek és Mosoiu tábornok uniformisban. Az Averescu párt képviselőiben nem jelent meg senki sem. Itt van azonban dr. Lupu, aki állandóan Popovici Mihály pénzügyminiszter mellett tartózkodik.

nemzetek önrendelkezési joga érvényesíthetett.

A nemzeti eszmék diadala hozta magával a kisebbségi jogok biztosítását is, Romániában a liberálisizmus a szabadság szelleme érvényesült és ez a szellem diktálja a módozatokat amelyek mellett Románia belső szociális élete berendezkedik.

A nemzet egységesítése után a viszonyok stabilizálása képezi a főcél és ez kifelé a teljes beilleszkedést jelenti a béke által teremtett helyzetbe. Románia a legkonciliánsabb politikát érvényesíti szomszédaival szemben. Belső életünkben mindinkább érvényre jut az az elv, hogy az individuális érdekek összhangba hozandók a kollektivitás érdekeivel. Így igyekszik Románia stabilizálni a háboru eredményeit és akarja konszolidálni az országot.

MODERN TEJCSARNOK

nyílt meg.

Mindenemű tejtermékek: **tejszín, tejföl, vaj** stb. Orvosok által ajánlott **Yoghurt-ok**. Több gazdaságból higiénikusan kezelt **tejet** napi árban szállítunk.

MODERN TEJCSARNOK

Str. Ch. Baritlu 16. (Malom-u.)

A furunculuszok megelőzése és gyógyulása

Gyakran tréfálnak azoknak a rovársára, akiknek furunculuszai, vagy úgynevezett „kelések” vannak. Ez pedig igazságtalan dolog.

Kétségtelen, hogy egy izolált furunculusz nem tulságosan súlyos, azt lehetne mondani, hogy napirenden lévő bántalom, alig súlyosabb mint egy apró pattanás. De ha a furunculuszok elszaporodnak, ha sorozatosan jelentkeznek, amikor olyan formát öltönek, mint az antrax, vagy amikor furunculózisba degenerálódnak, akkor már némes má nevetni rajta, mert egy igazi betegség van szó, egy általános intoxikációról, amelynek súlyos következményei lehetnek. Nemcsak súlyos és fájdalmas betegség, hanem különböző komplikációi is lehetnek: láz, tályog, flegmon, fertőző jelenségek stb.. Sokszor megtörténik, hogy a beteg meg is hal.

A bőr nem él független életet az organizmus többi szervétől, sőt ellenkezőleg részt vesznek szervezetünk minden bajában. Ha a vér, amely a bőrt építi, mint a többi szöveteket átáztatja, elkeseredett, mint a romlott bor, a hab a felszínre kerül és megtámadja az epidermis alapszövetét, ott bevérdök és gyulad mindaddig, míg eruptív kiütésben tör ki: ezema, aene, psoriasis stb., vagy furunculózis.

A föltétlen orvosszer, amely egyszerű mind preventív és tisztító szer is a kitűnő Chatelain vértisztító szer (Formula dr. Manget) amely tudományosan összeválogatott 15 növényből készül.

A Chatelain vértisztító szer (Formula dr. Manget) az az orvosság, amely kitűnő renovatorja a romlott vérnek.

Dr. E. Gautier.

Kapható gyógyszerárakban és drogueriakban.

Maniu Gyula a „Pax Romana”-ról

A régens nagy tapssal fogadott beszéde után Maniu Gyula szólalt fel. Megdult hangon fejezte ki kegyeletes érzését azok iránt, akik a román nép egységéért életüket áldozták. Hódolatát fejezi ki a régi királyságnak, amely testvérként a szenvedésben, karddal irta meg a román történelem legfényesebb époszait. Rámutat Erdély multjára, a Hóra, Cloșca, Crisana és az 1848-as forradalomra amely a román nemzet öntudatának voltak bizonyítékai. A nemzeti törekvés jutott győzelemre a háboru alatt is s ebben az öntudatos törekvésben lett visszautastásra az a követelés hogy az erdélyi románosság a háboru alatt büszgnyilatkozatot tegyen. Még a német császár ilyen irányú kívánságát is bátran visszautastították. A nemzeti öntudat csak egy utat ismert, azt, amely a forradalom útján megtalálja az együttműködés lehetőségét a román hadsereggel. Így jött létre az egyesülés, amely a nép győzelme volt de amely a szabadságot hirdette az általános emberi jogok érvényesülésével.

A szabadság tiszteletéből és a román nép igazságérzetéből folyik a kisebbségekkel szemben tanúsított magatartás.

Mi a „pax romana”-t megvalósítjuk az ország összes polgárai között Tndatában vagyunk annak, hogy csak átme

netet képezzük a múlt és a jövő között. Ezt az átmenetet fáradhatatlan munkával kell minél simábbá és biztosabbá tenni.

Háláját fejezi ki végül a dinasztia iránt, amely együtt szenvedett a nép-

Megkezdődik a nagy parádé

Féltizenegy óra volt már a tömeg túrelme folyton fogyott, amikor háromszor egymásután eldördült egy öreg mozsár, hírül adva, hogy az emlékünnepe véget ért a királyi család megindult az udvari tribün felé. A tribün előtti téren négy dicszszakasz volt felállítva, egy-egy hadiékítményes zászlóval, a zászlók között vonult föl a menet az udvari tribünre. Elöl jött a főudvarmester mögötte a teljes diplomáciai kar a kormány tagjai, a klérus, nyomában Vajda és Pan Halippa miniszterek, majd a francia, olasz, cseh, angol és jugoszláv katonai delegációk, mögöttük teljesen egyedül Mosola volt miniszter tábornoki uniformisban Pop-Cicio, a képviselőház alelnöke Petala tábornok társaságában haladt, utánuk szünni nem akaró óvációk középete felülük az udvar. Mihály királyt kezénél fogva vezető édesanyja, a király balján az özvegy királyné halad ő is talpig fehérben van a kis király bájos arca mosolygóra derül az éljenző tömeg látára amely nem tud betelni az ország gyermek-uralkodójának megkapó jelen ségben. Közvetlenül a királyi család mögött jön a régenstanács, majd Manu Gyula.

Alig foglalt helyet a királyi család az udvari tribünön, Miklós herceg hóhérréparipán, az összes hadtestparancsnokok kíséretében az udvari tribün elé ugrott, lejelentkezik a király előtt, azután előreugrat lovával a hadtestparancsnokok akik mind lóháton vannak, körülállják a régensherceget fogadja a diszfelvonulást.

Öregok és fiatalok

Elöl egy katonazenekar jön, amelynek hangjai mellett sorra vonulnak el a királyi páholy előtt egykori uniformisukban a veteránok, a balkán-háboru rokkantjai. Utánuk következtek a memorandum-per még élő szereplői. Az öreg generáció felvonulása valóság gal fasciálta a tribünök közönségét, amelynek lelkesedése egyre tartott, a mikor a diákok ezrei vonultak el a tömegek előtt, csak akkor lohadt, amikor a diákok nyomába ömlő cserkész-oszlopok felvonulásának háromnegyedórán keresztül nem akart vége szakadni. A cserkészek után még a háboru alatti volt cserkészek is felvonultak a tribünök előtt s azután kezdetét vette a pazar színekben pompázó, szebbnél-szebb népviseletbe öltözött etnográfiai felvonulás.

Az etnográfiai felvonulás

Elöl Bacsa megye jött, mögöttük fehér gyoksingben és fehér dolmányban, fekete báránnyal süveggel a fejükön a buzoniak meneteltek. A osernoviciai egyszerű fekete darókabátos menete után a piatra-neamti delegáció következett rendkívül érdekes viseletben. Hosszuhajú pásztorok bokáig érő, boly hős, fekete darókabáttal kezükben kétméteres fából készült havasi kürtök. A remnicul-serati delegáció pirossal himzett fehér gyoksingben és széles himzett piros tiszszóval vonult fel.

Ezután következett hatalmas zászlókkal az erdélyi és bánati tömegek felvonulása. Az erdélyi falvak delegációi között felvonult vagy kétezer paraszt is, külön táblával, de zászló nélkül. Nemzeti viseletbe öltöztetett gyerekek fiúk és lányok vegyesen nyitják meg az erdélyiek menetét. Mögöttük fehér pantalonban, fekete vitézkötéses fehér ujjasban, kocsagtollas fekete Boeska-süveggel, lóháton ügetnek „Mihály király strázsái”, egy új falusi legény-szervezet tagjai. A bánati parasztek hosszú, feketeivel himzett fehér ingben, mögöttük a repülőiskola növendékeit jönnék, fehér trikóban, hosszú, fehér pantalonban két selyemövel. Megint egy falusi legényegylet a „sölymök”

pel és a szövetséges hatalmak iránt, a melyekkel nemcsak a háboru emlékei kötik össze az országot, hanem a régi kapcsolatok a jövőben is megmaradnak és egyre mélyülnek. Élteti a dicsaságot és Románia jövőjét.

tarkítják a menetet, majd néhány tartalékosist vezetője alatt polgári ruhában ah áboru alatti szibériai és olasz légionáriusok vonultak fel. Most megszoktja az erdélyiek menetét a covorul-i parasztek tarka csoportja akiknek zenekara egy pár percet átvesz a kifáradt katonabandától a zenét. Hatalmas tapsorkán közötti az amerikai románok mintegy 200 főnyi csoportját, legtöbbször paraszt ruhában volt, mind-vikük vagy amerikai csillagos lobogót, vagy román zászlót visz a kezében magukkal hozták az amerikai román egyesületek valamennyi lobogóját.

Festői viseletek

Szeben megye népes küldöttsége előtt solymoknak öltöztetett apró legénykék mentelnek fapuskákkal a vállukon. A kis királynak láthatólag ez a gyermek hadsereg tetszett a legjobban, faradha-

Felvonul a román történelem

Néhány másodpernyi szünet után kezdetét vette a felvonulás legszebb része, a történelmi csoport. Ezt a történelmi felvonulást amelynek résztvevői korhű jelmezbe öltöztetett és pompásan kimaszkírozott lovaskatonák voltak a bukaresti Nemzeti Színház igazgatójával és főrendezőjével karöltve Boca Sever miniszter rendezte.

A patogói indult játszó katonazenekar hirtelen elhallgat ak armster új jelt és ak atonai kürtökből megszól valamilyen csodálatosan szép, egészen ősi pásztorkürtök elnyújtott panaszos melódiája s a két diadalkapu között feltűnik Decebal, a dákok királya hóhérré hosszufarku lovon, fehér palástban, teljes hadivértetben. Előtte és mögötte fekete szakállas, koromfekete báránnyal borbé bujtatott vad dák lovasok ügettek. Rövid sárkánytűs fabotokkal nógatták ügetésre lovaikat.

Trajan, Mihai Viteazul, Avram Iancu

A katonazenekar új indulóra gyújt s ár jönnek hosszú tógában, nyolcassorban a licorok a faszecsekkel, mögöttük fekete paripán, babékoszuruval a fején vörös tógában Trajánus császár, utána sisakkal a fejükön a római légionáriusok hada. A zent megint mást játszik s feltűnik Dragos Vodának a moldovai honalapítónak históriás alakján, akit a honfoglalók követnek, ökrösszekerekkel pásztorok nagy fekete juhnyáját terelve. Utánuk Mircea-Voda jön teljes hadidiszben, lándzsások és íjjászok követik. A zene most valami kurucos melódiába csap át. Jön Mircea Cel Bátor, mögötte lóháton panyókára vetett kurucos mentében a legényei.

Stefan Cel Mare következik. Lóháton ül, jogart tart a kezében, lovas lándzsások száguldanak mögötte, utánuk német lovagkorabeli sisakkal a fejükön egy csoport lándzsás halad, majd a gyalogos puskások következnek, kik ketten-ketten visznek a vállukon egy-egy két-emberes mustélyt.

Hatalmas taps közötti Mihai Viteaznak a bevonulását, aki Gyulafehérváron tartotta egykor rezidenciáját. A menet épen a Gyulafehérvárra való bevonulását ábrázolja. Elöl halad pásztorbóttal a kezében, hosszú süveggel a fején két minisztráns gyermek között az akkori erdélyi római katolikus püspök, aki Vitéz Mihályt egykor Gyulafehérváron fogadta. Mögötte görögkatolikus és görögkeleti papok.

Vitéz Mihály gyönyörű hóhérré lovon ül, hosszú hóhérré palástját négy gyalogos vitéz tartja. Törökös, színes lebernyegben, turbánszerű tollas fővegen, buggyos, zöld nadrágban, görbékardos zászlós urak követik. Majd zöld és kék hosszú lebernyegben, csattos övvel a derekukon muskétásai jönnek, akiket a

talatlanul tapsolt nekik a kezeivel. Szilágy megye után Brassó megye hatalmas küldöttsége sorakozott fel, ritkaság festői népviseletben. Különösen az asszonyaik voltak pompásan öltözve. Szász népviseletre emlékeztető hosszú aranycsipkékkel himzett fehér ingben és hosszú fátyollal dusan aranyozott, szászos pruszlikban színes látványt nyújtottak a brassói asszonyok, akiket gyönyörű lovakon vitézkötéssel borított díszes fekete mentében, kocsagtollas süveggel a brassói Junimea legényegylet követett, akik amikor ficáncoló lovaikon a királytribün elé léptek, a nyeregképa mellől kikapták pisztolyaikat s a levegőbe süttették.

Csehországi románok

A leszerelt katonák küldöttsége mögött a cseh-szlovák máramaros román falvai vonultak fel cseh és román zászlókkal. Utánuk jöttek hosszú sorban, jellegzetes viseletben a marosvölgyi falvak, majd keresztbevetett, kockás pokróccal a vállukon, kis fekete, pörge kalapban a hegyvidéki mőcök. A tartalékos altisztek egy tábornok vezetői, majd egy besszarábiai jellegzetes csoport zárja be a mindvégig érdekesen tarka etnográfiai felvonulást.

négy lóval huzott korszerű mozsarak követnek.

Hora, Glöscsa és Crisan, a három néptribün lóháton ügetnek el a tribünök előtt, mögöttük négyes sorokban báránnyal kucsmával a felkelők.

Nagy óvációval fogadják a tribünök Avram Jancunak, a havasok legendás királyának daliás alakját, aki lóháton jön, gyalogos és lovas mőcök kíséretében. Az apró mokánylovakon pompás látványt nyújtottak a kitűnően lovagló

Négy bankett és a rosszul sikerült ingyenebéd

Négy hivatalos bankett volt. Az udvari bankett a tisztkaszinóban volt a királyi család és a magas állami méltóságok részére. Az udvari lakomán, amelynek desszertjét a Gyulafehérvárra vezényelt bukaresti Capsa cukrászda teljes személyzete készítette el, a következő menüt szolgálták fel:

Caviar Prais
Oeufs brouillés forestiere
Esturgeon du danube a la Norvegienne
Sause tartare
Filet de boeuf dauphine
Aspic de foie gras en belle-vue
Salade de saison
Glace parfaiit praline
Corbeilles de fruits
Cafe
Tuica mastica
Reisling Blanc
Dealu mare 1919
Champagne Capsa brut
Champagne Rhein Extra
Cognac Hennessy.

A banketten Miklós régensherceg a következő beszédet mondotta:

Miklós herceg pohárköszöntője

„Öfelsége a király, a királyi család és a magas régenstanács nevében meleg köszönetet mondok a szeretet és hűség ama biznyságaiért, amellyel körülvetek bennünket amai nagy napon! Gyulafehérvár történelmi várában. Szemeinket históriai multunk felé irányítva bizalommal kell hálát mondanunk a Mindenhatóknak, aki megerősítette a román nép lelkét és erejét, hogy megőrizze nemzeti létét a súlyos harcok és szenvedések annyi századán keresztül. Mély hálával kell a mai napon ezen ünnepélyes pillanatokban gondolatunkat úgy vitéz hőseink felé fordítani, akik hön szeretett atyján, Ferdinánd király vezetése alatt feláldozták életüket a nemzet egységéért, mint mindazok iránt, akik hozzájárultak a nemzeti egység eszményének megvalósításához. Adja meg az Uristen, hogy ennek a szép emlékünnepek minél felemelőbb visszhangja legyen az összes román szivekben és az ország összes polgárainak boldogulása érdekében kifejtendő munkára.

Csunya fogkő

eltörzti a legcsúszósabb arcot. Kellően szíjzsig visszataszító. Mindkét szépséghibát alaposan el lehet tüntetni a pompás, ütött Chlorodont-fogpaszta esetleg más egyszerű használatával. A fogak rövid használat után gyönyörű elefántcsontszinben ragyognak, különösen ha a tisztításhoz a külön erre a célra készített fogazósórtól Chlorodont-fogkefét használjuk. A fogak között azorult rothadó ételmaradékok, amelyek a kellemetlen szájzságot okozzák, ezzel a fogkefével alaposan eltávolíthatók. Tegyen kísérletet egy tubus fogpasztával Chlorodont-fogpaszta, fogkefe és szájvíz mindentől kapható. Csak kék-fehér-zöld színű csomagolásban és „Chlorodont” felirattal valódi.

mőc asszonyok. Avram Jancu egyik havasi pásztorja egy hosszú havasi kürtből régi melódiákat csal ki. Most Cuza fejedelm jön az összes tartományok vajdái-val, valamennyien mult századbeli előkelő német német viseletben. Mögöttük egy csoport nemzeti ruhába öltözött leány, akik a királyi tribün előtt körtáncba fogózkodnak össze és eltáncolják az egyesülési órát.

A katonai ceremónia

Ezzel végetért a történelmi felvonulás. Következik a katonai díszmenet, amelynek élén az ötös vadászszerep vonult el, az az ezred, amely 1918-ban bevonult Gyulafehérvárra.

A felvonulás végén Miklós herceg újra a királyi tribün elé lovagol, ahol Mihály király kockacukorral etette meg a régensherceget lovát. A tribünökön felbomlott a rend, mindenki a királyi páholy elé seregett, ahol percek keresztül eltették a kis királyt. Ezután roppant nehezkesen oszladozni kezdett a tömeg. Két óra volt már, kora hajnaltól mostanáig étlen-szomjan volt talpon mindenki, valamennyi embernek az volt a legfőbb gondja, hogy hogy jut ebédhez.

Eljen Románia!

A második bankett a városi színházban volt a parlamenterek számára. A harmadik a Dáciában a külföldi és beföldi sajtó részére. A negyedik bankett a parasztdelegációk vezetőinek tiszletere adták a városházán. Mig e négy banketten úgy ment minden, mint a karikacsapás, addig az ingyenebédre meghívott paraszttömegek éhesen maradtak. Husz ingyenkonyha volt felállítva a vár mögötti térségen, de a százezrekre menő tömegeket képtelen volt kiszolgálni a husz apró ingyenkonyha. Akkorra tolongás volt, hogy egyáltalán nem lehetett hozzáférni a konyhákhoz, ahonnan kihajították a húst és a kenyert. Aki szerencsés volt kifogni az ételt az jóllakott, a többiek éhesen maradtak.

Közben nem a legépületesebb jelenetek játszódtak le. A szászörök puskatussal és kardlappal csendesítették az éhes tömeget. Bizonyos, hogy alaposabb szerveződéssel el lehetett volna kerülni ezeket a jeleneteket, amelyekről mindenki tehetett, csak a parasztek nem, akiknek ilyen kosztot ígértek, a végén pedig puskatust kaptak.

Hazafelé

Már a kora délutáni órákban felbomlott minden szerveződé. Amilyen fegyelmezett rendben vonultak fel a tömegek, olyan tétova rendtelenségben oszlottak széjjel. Az országutak újra megteltek autótáborokkal és bandukoló paraszttal, akik résztint a gyulafehérvári, részint a tövisi állomásra tartottak, hogy az első vonatra felkapaszkodjanak. A rendőrség permanens készségben áll még mindig Gyulafehérváron, mert legalább kétszer 24 órát tart, míg a háromszázezer főnyi tömeget el tudják utaztatni.

Nem volna teljes a beszámoló, ha nem emlékeznénk meg arról, hogy a temesvári müegyetemi hallgatók kampós-keresztes zászlóval vonultak fel. Az eset a kormány tagjai között kinos feltűntelt és hir szerint az ünnep után sor kerül még ennek a zászlónak a históriájára.

Dr. Harnik Mór tragikus öngyilkossága

Megtalálták az öngyilkos ügyvéd bucsulevelét

(Uj-Kolozsvár, május 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hétfőn délelőtt a megdöbbentő hír terjedt el a városban, hogy dr. Harnik Mór kolozsvári ügyvéd és jogi szakíró öngyilkosságot követett el. Az ügyvédet széleskörben ismerték, mindenki tudta róla, hogy a legdelebb, legjósivűbb emberek egyike, lelkes támogatója minden nemes ügynek és különösen a szegénysorsú zsidók ügyes-bajos dolgainak önzetlen pártfogója. A halálhír nagy részvétet kellett, mert azok is, akik személyesen nem ismerték dr. Harnikot, tudták, hogy egy jóságos, nemes ember távozott el örökre.

Az öngyilkosság oka

Dr. Harnik vezetés tettének okát homály borította. Senki nem tudta, hogy a rendes, józan életmódot folytató embert, akinek adósságai sem voltak, aki soha viharos életet nem élt, aki minden ambícióját abban találta, hogy öreg édesapját és amíg arra szükség volt, testvérét is támogatta, mi vitte rá, hogy önként megvaljon az élettől. Egy levél, amit a szerencsétlen ember kabátja zsebében találtak, címzés nélkül, mindent megmagyaráz. Dr. Harnik az utóbbi időben, anélkül, hogy ezt még a legszűkebb környezetével is érezte volna, nehéz anyagi küzdelmet folytatott. Senki szívességét nem akarta igénybe venni, az a típus volt, aki csak adni tudott. És, hogy az adakozás lehetősége problematikussá vált, az egyenes jellemű és jóságos szívű ember lelke felborult. Már hetek óta küzdött, tépelődött önmagával és az eszelős meghasonlás megbontotta idegeit. Kilitástalannak és céltalannak látta ilyen viszonyok között az életet, amit tragikus módon hajított el magától.

A bucsulevél

A levél, amit rokonaihoz intézett, cezurával volt írva, kuszált betűkkel. Gyötörő, idegfájdalmában írta le bucsukodó szavait, amelyek vonásai is szomorúan dokumentálják borzalmas lelkiállapotát. A levél így hangzik:

„Bocsássatok meg nekem ezért a lépésemért, de nem tehettem másképp. Idegállapotom az utóbbi időkben kétségbeesetten rosszabbodott. Most is olyan idegroham vett erőt rajtam, amit nem bírok tovább. Úgy vélem, hogy senki ellen nem vétkeztem, mindenkihez jó voltam és elnéző. Ha mégis vétettem volna valaki ellen, ezuttal kérem, bocsásson meg. Ti is bocsássatok meg és gondoljatok jó szívvel reám.”

Rabbijelöltől — ügyvéd

Dr. Harnik eredetileg rabbinak készült és tizennyolc éves koráig számos jesiván tanult talmudot, Pozsonyban is, ahol Glasner Akiba kolozsvári főrabbi lakótársa volt. Kétféle talmudi tudománya és szerény, puritán élete szinte predesztinálta a papi hivatásra, ő azonban közelebbi pályára törekedett. Érettségje után jogra iratkozott és ügyvéd lett. Désen folytatólagos gyakorlatot és a forradalom alatt és később is élénk részt vett a dési cionista mozgalomban. A Zsidó Élet című hetilapnak egyik legérősebb támasza volt, lelkes propaganda cikkei és a zsidó problémákhoz való elvi hozzászólásai közbecsületet szereztek számára.

Anyagi gondok

1921-ben a Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári központjának dolgozott és abban az időben az Uj Keletben számos zsidóvonatközvetítő cikke és szépirodalmi fordítása jelent meg. Lapunkhoz való kapcsolatait később sem szüntette be, amikor ügyvédi irodát nyitott. Különös figyelmet keltettek a lakástörvények értelmezéséről írott cikkei, amelyeket önálló füzetben is kiadott. Az utóbbi időben dr. Harnik Mór, bármennyire a lelkehez volt róve a zsidó ügy, már nem foglalkozott közelebbi dolgokkal. Akik közelállottak hozzá, jól tudták ennek az okát. A lelkes, zsidó fískáhs nehéz anyagi gondokkal hajlódt. Csupa kétségbeesett

kiszélesztencia ügyét vállalta és hányszor eset meg, hogy kénytelen volt ügyfeleit tanogatni nemcsak azzal, hogy ingyen látta el a perüket, hanem szanalomból saját keresetéből is segítette őket. „Aki meg akarja ismerni a zsidó nyomort — mondotta egy alkalommal e sorok írójának — jöjjön el az én irodamba és nézzen bele az aktáimba.”

Harnik Mór egyetlen ambíciója, színtelen életcélja lett öccsét, Harnik Bezalet festőművészt talpraállítsa, gazdasági létalapot szerezzen neki és a talentumos piktor ilyen módon megvalósíthassa művészi terveit. Együtt lakott művész-öccsével, a nyári hónapokban még külön lakást bérelt számára a villanegyedben, hogy a művész a szabadban dolgozhasson.

Belső tusk

Par héttel ezelőtt pedig elutazott Bezalet Budapestre, hogy néhány hónapi munka után Párisba menjen és itt folytassa művészi tanulmányait. Bizott a gazdasági élet megjavulásában és azt hitte, hogy körülbelül félmilliót kitevő külföldi költségeit fedezhesse. Úgy látszik azonban, hogy csalódott ebben a reményében és a zaklatott ember idegei felmondották a szolgálatot. De — és ez legjobban jellemzi Harnik Mór

életfelfogását — ezt senkivel nem érezte. Csak az utóbbi napokban érezte meg azok, akikkel érintkezett, hogy a nyugodt felszín alatt valami sorsdöntő fájdalom húzódik meg.

Szombaton délután az egyébként közlékeny ember állg váltott egy-két szót környezetével és ismerőseivel. A késő délutáni órákban ebédelt, azután kiment a Hőjába, estszürkületkor hazajött és felment a Ferdinand király ut 37 számú ház harmadik emeletére. Ő maga ennek a háznak első emeletén lakott és ugylátszik, hogy végzetes tervét itt akarta végrehajtani. Aronban a folyosón akkor kint állottak a lakól és dr. Harnik lejött néhány percire az irodájába. Innen a szomszédos Uránia palotába ment, ahol akkor senki nem tartózkodott az udvaron és a folyosókon. Felment a harmadik emeletre, ahol átvette magát a korlátot. Nyomban beszállították a klinikára, ahol két óra múlva meghalt.

Az orvosai vizsgálat megállapította, hogy koponyalapi törés; szenvedett, több helyen eltorzult a lába és bordái be zuzódtak.

A temetés

Temetése kedd délután három órakor ment végbe az ortodox zsidó temető halottsházájából. Itt elsőnek Glasner Akiba bucsuzatta megindító szavakkal. Me

Magyar Színház

1929 június 1-én, szombaton este fél 11 órakor tartja hangversenyét

L. JOS BÉLA

a hegedű nagymestere világhírű zenekarával.

Jegyek kaphatók: Odeon-cégnél, Strada Memo adatlai No. 16, valamint a színházi pénztárnál olcsó árak mellett.

legszívű, egyenes lelkű, egyenes gondolkodású embernek jellemezte Harnik Mórót, aki ebben a rohanó, anyagiasságra beállított, haszonleső világban nem találta meg a helyét. Végzetes tettében is nemes vonás nyilvánul meg és éppen ezért nem szabad vele szemben a zsidó hagyományok az öngyilkosságra vonatkozó rendelkezéseit alkalmazni. Mész Toháur — tisztá, nemes halot, akinek meg kell adni az a végtiszjes séget, ami kijár mindazoknak, akik életükben nemes ideálokért dolgoztak.

Ügyvédkartársai nevében dr. Róth Hugó bucsuztatta. A mai gazdasági viszonyok áldozata — úgymond — dr. Harnik Mór, akinek jóságával és előzékenységével sokszor visszaélték.

A halottat a régi temetőből átvitték az új temetőbe, ahol muló porait rokonai, kartársai és barátai jelenlétében atdák át a földnek.

A kormány hozzákezd a kisebbségi kérdés megoldásához

A német képviselők hozzájárultak, hogy egyelőre részlegesen oldják meg a kisebbségi kérdést

(BUCURESTI-BUKAREST, május 21. Az Uj Kelet tud.) A „Lupta” tudomása szerint az egyesületi ünnepségek befejezése egybe fog esni a kormány kisebbségi programja legalább egy részének megvalósításával. A miniszterelnök erről a kérdéssel a legutóbbi időben több tanácskozást folytatott az etnikai kisebbségek vezetőivel — különösen a német kisebbség kebelében találkozott

azzal az óhajjal, hogy együttműködjen a problémák megoldásán. A megbeszélések során a német kisebbség vezetői hajlandóknak mutatkoztak melegeggedni egyelőre részleges megoldásával is a sürgős jellegű problémáknak, míg a nagy kérdések fölött, amelyek a román állam alapvető elveivel állanak kapcsolatban, elhalasztanák a megoldást, hogy az a kormány által megfelelően előké-

szíthető legyen. A „Lupta” mindehez hozzáteszi, hogy a kormány a közigazgatási reformjavaslat boterjesztése után fogja megoldani a kisebbségek tárgyos követeléseit, első sorban a felekezeti iskolák és egyházak legyőzött területén a kérdését. A kisebb-segk statutumát összei fogják a parlament elé terjeszteni.

Szerencsétlen intézkedéseket tartalmaz a csődönkívüli kényszeregyezésről szóló javaslat

Milyen szabadjegyeket fizet meg az állam a vasutnak

(Bucuresti-Bukarest, május 21. Az Uj Kelet tud.) Megbízható helyről szerzett információink szerint a kormány a parlamentü ülszakot, nem mint eredetileg tervezte július elsejéig hanem július 15-ig szándékozik meghosszabbítani, mert egy csomó rendkívül fontos törvényjavaslatot szándékozik még ebben az ülésszakban megszavaztatni Ezek a törvényjavaslatok a következők:

1. A közigazgatási törvény.
2. az álampolgárság revíziójáról szóló törvény;
3. a csődönkívüli kényszeregyezés;
4. a mezőgazdasági kölcsönről szóló törvény;
5. a mezőgazdasági oktatásról szóló törvény;
6. a vasutak átszervezéséről szóló törvény.

A törvények mindegyike életbevágó fontossága az országot minden lakójára, de különösen a csatlolt területekre néve. A csődönkívüli kényszeregyezésről szóló javaslat még nem került nyilvánosságra, de információink szerint a javaslat jelenlegi formája nem fog sok örömet szerezni a gazdasági köröknek. A törvényjavaslat ugyanis harminc napban állapítja meg azt a határidőt, amely alatt a kényszeregyezésnek lét-

re kell jönnie, holott tudvalevő, hogy ez az idő a legtöbb esetben távolról sem elegendő a kényszeregyezési tárgyalások lefolytatására. A javaslat szerint ezenkívül a törvényesek minden estben egy bíró delegál aki ellenőrzi a kényszeregyezési tárgyalásokat és a bíró nevezi ki a szakértőket. Ez érdekelte kö rök érélyes akciót készülnék indítani a törvényjavaslat általános rendelkezéseinek megváltoztatására.

A CFR átszervezéséről szóló törvényjavaslatl kapcsolatosan a kormány el határozta, hogy a vasuti szabadjegyeket

a jövőben minden egyes reszort megfizeti a vasutnak. Értesülésünk szerint ez a következőképpen fog történni: a képviselők, szenátorok, miniszterek, volt miniszterek, és újságírók jegyeit a belügyminisztérium, a Mihai Viteazu rend lovagjainak jegyeit a hadügyminisztérium, a rokkantak 75 százalékos jegykedvezményét pedig az egészségügyi minisztérium fogja fizetni. A kormány rákötö, hogy a CFR ezen szabványos jegyekre nézve speciális tarifát állapít meg.

ACÉLLEMEZ ÜZLETI

REDŐNYÖKET

Esslingeni ablak faredőnyöket gyártunk és a legolcsóbban szállítunk — Arajánlattal díjtalanul szolgálunk. —

HALÁSZ TESTVÉREK

ORADEA—NAGYVARAD
Strada Cugănişoana 10.

Az állampolgársági törvény előkészítő bizottsága Fischer Tivadar, Lázár Aurél és Pistiner képviselőket szólítja fel javaslattételre

Az ideiglenes állampolgársági bizonyítvány nem helyettesíti az állampolgársági bizonyítványt

Bucarest-Bukarest, május 21. Az Uj Kelet tud. A gyulafehérvári ünnepségek után az eddig is serényen működő törvényhozó testület valóságos gyártani fogja a törvényeket. Még ennek a parlamenti szesszióknak a folyamán a kamara elé kerül a bakkalareatusi, az állampolgársági, a vasut, a közigazgatási, át-szervezéséről a földhízel megszervezéséről az árterületek kihasználásáról, a rendőrség átszervezéséről szóló és még sok más törvény. A parlamenti bizottságok javarészen már összeültek és megkezdtek a törvényjavaslatok megszövegezését. Közvetlenül az egyesülési ünnepségek után ül össze az állampolgársági törvény reformjavaslatát előkészítő parlamenti bizottság is, amelynek javaslatát a kamara, mint a legfőbb parlamenti bizottságát, valószínűleg csak kis változtatásokkal fogja megszavazni.

A bizottságban a zsidó parlamenti klub részéről Landau képviselő végez igen jelentős munkát. Mirtó és Junian miniszterek, akiket a kormány a törvény eredeti szövegnek elkészítésével bízott meg, már eddig is hosszas megbeszéléseket folytattak a zsidó képviselőkkel arról, hogyan lehetne a jelenlegi állapotokat a békeszerződés keretein belül kedvezően likvidálni.

Landau képviselő az Uj Kelet munkatársával folytatott beszélgetése során kijelentette, hogy a zsidó parlamenti klub tagjai a parlamenti bizottság előtt és ha majd sor kerül rá, a kamara szövegéről is, minden igényeiket teljesítő új állampolgársági törvény elfogadását fogják követelni. Az állampolgársági listákból kimaradtak zöme nem rendelkeznek állampolgársági bizonyítvánnyal, de legtöbbje igazolni tudja, hogy az ország területén született és soha sem optált más államra. Nagyon sokan azért nem juthattak ezeknek az illetőségi bizonyítványoknak a birókába mert nem illelték helyükön fizetnek adót. A hatóságok előtt nem volt elegendő annak az igazolása, hogy az illető más községben fizet adót. Az 1924-beli összeírásoknál éppen az illetőségi bizonyítványokat vették alapul, ami természetesen maga után vonja a mai lehetetlen állapotokat. Egy másik oka annak, hogy ma tízezrekre megy a honfalanok száma, az 1924-ben uralkodó atmoszféra volt. Anjsemita csoportok jártak be az állampolgársági hivatalokat és törvényadta joguknál fogva egyszerűen törölték a nekik nem tetsző nevű polgárokat. A hatóságok is rosszhiszemien dolgoztak. Mígig találtak formai hibákat, amelyeknek alapján elutasították a zsidó polgárokat.

Mit mond az állampolgársági ügyek referense?

Landau képviselőn kívül hosszasan el beszélgetünk az állampolgárság kérdéséről Alimanesu belügyi vezérinspektorral, az állampolgársági ügyek referensével, aki Mirtó alminiszterrel naponta tárgyal az új törvény megalkotása érdekében. A vezérinspektor alapos ismerője a kérdésnek és tisztában van azokkal, hogy súlyos igazságtalanságok történtek, amelyeket az új törvénynek korrigálni kell.

A legnagyobb tévedés 1924-ben a listákra való feliratkozás érdekében megszabott túlrövid terminus volt — mondotta Alimanesu vezérinspektor — majd így folytatta:

— A közönségnek még arra sem volt ideje, hogy tisztába jöjjön az állampolgárság jelentőségével. Sokan illuziókban ringatták magukat és arra gondoltak, hogy a helyzet teljesen megváltozhat. Például éppen az állampolgársági munkálatok megkezdésekor, olyan hírek kezdtek keringeni, hogy az egyik szomszédos országból kétszáz repülőgép és nagyszáma sorkatonaság indult el Erdély felé. Sok polgár nem tudta magát rászánni, hogy felvegye a román állampolgárságot. A rövid terminus miatt még ideje sem volt elhatározni magát.

Hogyan dolgoztak a hatóságok.

— De nem csak a közönség, a hatóságok is sok hibát követtek el. Minden primer, minden jegyző, minden prefektus — attól eltekintve, hogy soraikban sok volt a kvalifikálatlan ember — úgy interpretálták a törvényt és szabályrendeleteket, ahogy akarta. Sok közülük nem volt tisztában hivatásával és politikai vagy sovinszta szempontok szerint vette fel a polgárokat a listába. Tudom, hogy amikor például a polgár igazolni tudta, hogy 1918-ban az új Románia területén lakott illetőségi bizonyítványt kértek tőle, ha ez meg volt, abba találtak hibát, hogy például Budapesten született. Ha az illetőséget és a születést nagynehezen megszuja, biztosan nem tudott valamilyen oknál fogva bizonyítványt szerezni arról, hogy nem optált más államra. A távol levőket otthon nem irhatták fel a listákra, viszont, ha tartozkodási helyükön akarták érvényesíteni jogaikat, felvilágosították, hogy csak rendes tartozkodási helyükön veszik fel a listára őket. Így aztán két szék közül a polgárok természetesen a pad alá kerültek. A kiskorúakkal, akik tanulmányaik miatt, nem tartozkodhattak otthon, a katonákkal és sok hasonló kategóriával történt meg.

— A hasonló körülmények folytán kimaradtak az állampolgársági listákból. Végül azzal is tisztában vagyok, hogy felelőtlen elemek kényük-kedvük szerint garázdálkodhattak a listákkal, a felelősök pedig formai hibákon akadtak fenn.

— Vajjon az állam esetleges magasabb érdekei megkivánták e, hogy oly sokan kimaradjanak a listákból, kéréstük.

Nem az állam magasabb érdekei szerint történt.

— Egyáltalán nem. Hiszen éppen ezért akarjuk megcsinálni az új törvényt. Azok a tízezrek, akiknek joguk van az állampolgársághoz, de a listákból kimaradtak, nem utasíthatók ki az ország területéről és nem is tekinthetők idegeneknek. Sokan közülük itt születtek, itt házasodtak meg, ingatlant vásároltak, itt tettek eleget katonai kötelezettségüknek. Ide köti őket a rög, egyszóval minden Ezeket az embereket nem utasíthatjuk ki. Jogilag furcsa helyzetbe kerültek. Az eredmény az, hogy az állami apparátus egy csomó felesleges munkát kell, hogy végezzen és az ilyen helyzetbe került polgároknak különböző kérésüket sokkal nehezebben teljesítjük, de csak teljesítjük, ha még kerülő uton is. Ez használni, senkinek sem használ, de mindenkinek árt.

— Mit ajánlott ön a miniszternek, az új törvény megalkotásával kapcsolatban.

— Azt, hogy mindazokat, akik valamilyen formában igazolni tudják, hogy 1918-ban az ország területén éltek törvény ismerje el román állampolgároknak. Azt ajánlottam továbbá, hogy mivel az illetőségi bizonyítványok miatt csak baj adódott elő, az itt születés ténye maga is legyen elegendő az állampolgársági jog megszerzéséhez.

A nem optálást pedig ne a polgárok bizonyítsák. Logikusabb, hogy ha-

Nem ég le fájdalmasan, ha

„STRAND-krémel“

már most használ.
Gyógyszertár, drogéria árusítja 25 lejért.
Mást ne fogadjon el!!!

tóságok igazolják, — ha helye van — az ellenkezőjét.

Az ideiglenes állampolgársági bizonyítványok ügye

Annak idején az Uj Kelet is megírta, hogy a megyei prefekturához közzé tett érkező, melyeknek értelmében ezek ideiglenes állampolgársági bizonyítványokat (dovada speciala) adhatnak ki az állampolgársági listákról kimaradt polgároknak. A körrendeletet éppen Alimanesu vezérinspektor írta alá, akít megkérdeztünk, hogy mi volt a tulajdonképeni célja a bizonyítványok kiadásának.

A körrendeletet a prewektusok teljesen félre magyarázták — mondotta. A dovada speciala nem ideiglenes állampolgársági bizonyítvány, csupán az a célja, hogy azokat akiknek joguk van a román állampolgársághoz, mentesítse őket az idegenellenőrzés alól. Különbözőket is ugyanúgy kellene kezelni, mint az idegen állampolgárokat. Utlevelet, vagy más olyan okmányt amelyre az állam polgárság jogosít, a dovada speciala ellenében senki sem kaphat. Erről különben már két utólagos körrendeletben is felvilágosítottam a prefektusokat, a kik kivétel nélkül rosszul értelmezték az első körrendeletet.

(Bucuresti-Bukarest, május 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az állampolgársági törvény ügyében szombat este összehívták a törvényelőkészítő bizottságot, amelyen a bizottság képviselő tagjain kívül részt vett Junian igazságügyminiszter, Mirtó alminiszter és Djuvara egyetemi tanár. A bizottság valamennyi tagja egyetértett abban, hogy az állampolgársági törvényt az igazságosság és a békeszerződések szellemében kell módosítani, egyedül a liberális Djuvara támasztott nehézségeket. Elhatározták, hogy felkéri dr. Fischer Józsefet dr. Pistinert és dr. Lázár Aurélt, hogy szójának hozzá és tegyenek praktikus javaslatokat a kérdés megoldására.

A jóvátételi konferencia zárójelentése újabb reményt nyújt a megegyezésre

Kompromisszumos megállapodás készül Olaszország rovására

Páris, május 21. Az egyesített Stamp-Schaechtfele jelentést, amelyet esütörökön terjesztettek a jóvátételi szakértőbizottság elé, általában elég kedvezően fogadják. A Matin szerint a németek fenn tartásai nagyon ügyesen vannak beolvasztva Stamp jelentésébe.

A Petit Parisen azt írja, hogy a német fenntartások eleinte képtelenségek voltak, de utóbb Schachtnek Stampal való együttműködése és Owen Young jóvánaesai következtében tetemesen megenyhültek.

Párisban újból feljukkerekedett az optimizmus. Noha az ugynevezett revíziókaparizia még bajt okozhat, mégis lehet állítani, hogy nagy, szinte döntő lépés történt a végső megegyezés irányában. A hitelező államok megbízottai között újabb kompromisszumos terve merült fel, amelynek terhére Olaszország viselne. Owen Young eredeti felosztási kúcsa szerint Olaszország az Angliával és Amerikával szemben fennálló tartozásait 95 millióval meghaladó összeget kapott volna és most arról tárgyalnak, hogy ettől az összegből fesszák meg-

Olaszországot. Rómában ez a hír nagy felláborodást keltett és Trielli olasz delegátus az olasz kormánytól nem fog felhatalmazást kapni ilyen megállapodás aláírására. A legerősebb azonban még mindig a belga szakértők tiltakozása.

A konferencia körében a sok nehézség ellenére mégis arra számítanak, hogy a júniusban közeledő népszövetségi tanácsülésig sikerül minden kérdésben megoldást találni. A Journal szerint a pénteki tárgyalásokon az utódállamok

tartozásainak kérdése okozta a legnagyobb nehézséget.

A saint-garmaini békeszerződés értelmében a volt osztrák-magyar monarchia tíz milliárd aranykoronát kötevé állam adósságait az utódállamoknak: vagyis Csehszlovákiának és Olaszországnak kellett vállalni megfelelő arányban. A versaillesi békeszerződés értelmében az utódállamok fizetési kötelezettségeit Németország is felelős, míg a németek ezt a garanciaszerződést most mindenáron hatályon kívül akarják helyeztetni.

	Márciusi		
Bak	Dreher Haggenmacher sörök		Dácia
	Szent György		

Amerikai mintára férfiföltöny vasalás 15 perc alatt 30 Lei Czinknél, Cluj.

A palesztinai munkásság kulturális munkája

Irta: M. A. BEIGEL,
a telavivi Beth HaChin: ch igazgatója

Két nap óta Kolozsváron tartozkodik M. A. Beigel a palesztinai munkásság kulturális munkájának egyik vezetője. Beigel az alábbi cikkben ismerteti az Uj Kelet olvasói számára a palesztinai munkásság kulturális tevékenységét.

Több, mint tíz éve, hogy a palesztinai zsidó munkásság önálló nevelési és kulturális munkába kezdett. Ez a munka, amely azzal a szerény kísérlettel kezdődött, hogy két-három helyen kis könyvtárakat és héber nyelvkurzusokat létesítettek, ma már az egész országra ki van terjesztve és nemcsak a munkásság látja hasznát, hanem a palesztinai zsidó nép többi szociális rétegei is. Több mint 150 részt önkéntes részint alkalmazott tanerő vesz részt egy speciális bizottság, a Vaadat Hataruth vezetésével ebben a kulturális munkában.

Míg a gyermeknevelésről másutt főként a cionista szervezet gondoskodik, addig a munkásközpontokban a Vaadat Hataruth végzi ezt a megfelelő módszer szerint. Emellett a Vaadat Hataruth az egyetlen szerv, amely általános kulturális munkával is foglalkozik a munkásság körében.

Miben áll ez a kulturális tevékenység?

1. **Esti tanfolyamok.** A palesztinai bevándorlóknak, akik a héber nyelvet ismeretlenül jöttek az országba és tökéletesíteni akarják tudásukat, itt alkalmuk van megtanulni héberül beszélni, írni és olvasni, valamint megismerni az ország földrajzát és a zsidó nép történelmét és irodalmát. Ilyen esti tanfolyamok az ország különböző helyein vannak és a nép minden társadalmi rétege számára azonos különböző korú férfiak és nők látogatják. Némelykor, különösen nagyobb bevándorlások idején, 3-4000 résztvevője is van ezeknek a kurzusoknak. Két évvel ezelőtt például Tel-Avivban több mint 2000 tanuló volt beiratkozva az esti tanfolyamokra. Az utóbbi időben ezek a tanfolyamok anyagi eszközök hiánya miatt megszüntették, csak egyes helyeken tartják még fent magukat tanáraink önkéntes munkájából.

2. **Semináriumok.** A munkásifjúság, valamint a munkássághoz nem tartozó ifjúsági csoportok itt tökéletesítik képzettségüket rendszeres tanulmányok útján a héber nyelvben, tenach- és misnában, az új héber irodalom- és zsidó történelemben, a közigazgatásban és a munkásmozgalom történetében, a kolonizáció történetében, természettudományokban stb. Ilyen semináriumok népegyetem-szerűen Tel-Avivban, Jeruzsálemben és Haifában valamint a nagyobb zsidó kolóniákban működnek. Ezek a tanfolyamok több mint 600 hallgatót vesznek részt.

3. **Esti iskolák és klubok** a munkásifjúság részére, amelyeket 11-17 éves korú ifjak látogatnak, akik egész nap dolgoznak és 2-3 óránál többet tanulással nem foglalkozhatnak. Ilyen iskolák leginkább városokban és nagyobb kolóniákban működnek, ahol nagy számú ifjúság és sok gyermek van, akik egész nap dolgoznak a napi kenyérért és nem járhatnak iskolába. Ezekben az esti iskolákban tanulnak meg írni, olvasni, számolni, itt tesznek szert természettani és természetrajzi ismeretekre és itt tanulják meg az ország földrajzát és a zsidó történelmet. A zsidó vonatkozású, valamint az általános tudományok rendszeres tanulmá-

nyozása céljából külön csoportokat szerveznek.

Ezeknek az esti iskoláknak és tanfolyamoknak különösen Jeruzsálemben, Safedben és Tiberiasban, valamint azon többi városokban van nagy fontosságuk, ahol különböző rétegződésű zsidóság (askenázi, szefardi, jemenita, bucharai, perzsai, orosz) él együtt és különböző anyanyelvűk, életmódjuk és szokásaik miatt nem olvadnak össze. A különböző származású ifjúság közös munkája és eszmecseréje az esti iskolákban és klubokban kölcsönhatásokat idéz elő és a különböző rétegek konglomerátumát egyseges zsidó masszává változtatja át.

4. **Nyilvános népegyetemek.** Ezek vezetésére a Vaadat Hataruth küld szét hivatásos előadókat az ország különböző részeibe, különösen a városi kultúrcentrumoktól távolabb eső helységekre. Főleg a munkához tanárok, tudósok, írók, művészek segítségét veszik igénybe, akik rendszeres kurzusokat tartanak az ország különböző helyein. Az anyagi eszközök hiánya nagy mértékben akadályozza ezt a kulturális munkát, jóllehet az előadók önkéntesen vesznek benne részt.

5. **Könyvtárak és olvasótermek.** A Vaadat Hataruthnak Tel-Avivban központi könyvtára van, amely több mint 10.000 héber, jiddis és más nyelvű tanulmányos és irodalmi tárgy kötetet számlál. A központi könyvtárnak több mint 100 fiókjátétele van az egész országban úgy hogy a legkisebb számú munkáscsoport is hozzájuthat könyvekhez a munkáskönyvtárakból. Anyagi eszközök hiánya miatt a Vaadat Hataruth

nem tud új könyveket vásárolni és csak nagy erőfeszítésekkel tudja működését folytatni. A Vaadat Hataruthnak több, mint 70 olvasóterme van, amelyek ingyen kapják az összes zsidó újságokat és folyóiratokat.

6. **Szaktanfolyamok.** Etanfolyamok a lectrotechnikusok, kőfaragók, asztalosok stb. kapnak elméleti és gyakorlati szakmabeli kiképzést. (Technológia, rajz, professzionális higiénia).

8. **Könyvkiadás.** A Vaadat Hataruth néhány év óta különböző eredeti művek és fordítások kiadásával is foglalkozik, hogy munkásaink számára olvasmány anyagáról gondoskodják és hogy a palesztinai újjáépítés folyamata mélyítse és elősegítse. Az utóbbi időben tankönyvek kiadását is megkezdte a héber esti iskolák számára. Sajnos az anyagi eszközök hiányát a könyvkiadásnak is meg kell szüntetnie.

A Vaadat Hataruth egy drámai stúdiót is szervezett „Ohel” név alatt, amelynek a drámai tevékenységét bíró munkásoka tagjai. Ugyancsak külön munkaterületet a Vaadat Hataruthnak a palesztinai folklorok, népi legendák, mesék és dalok gyűjtése is, de gem a rendkívüli irányú tevékenység, sem a rendkívüli fontosságú népegyetem nem állhat hiánytalanul, mert a legnagyobb töfeszítéseknek is csak úgy lehetne eredményes, ha megfelelő anyagi bázissal is rendelkeznek, amelynek megteremtéséről a dolgozó Palesztina galutbeji munkatársainak kellene gondoskodniuk.

Itt az alkalom olcsó, jó, száraz fabeszerzéshez.

Házhoz szállítva.

HELLMANNÁL

Bukkhasáb ölenként Lei 1450. Aprított mázsánként Lei 105. Pontos kimérés közismert. Megrendelhető Hellmannál Széchenyi-tér 34. szám. Telefon 205 és Hellmann-sütőde Árpád-u. 8. Telefon 494.

Különös botrány egy berlini bemutafón

A szerző a színpadról tiltakozott darabja megszonkítása ellen

Berlin, május 21. „Tönkre tették a darabomat. Meghamisították. Szánt szándékkal elferdítették. Tiltakozom. Testvérek tiltakozatok ti is...”

Ezekkel a szavakkal fejeződött be a napokban egy nagy érdeklődéssel várt darabnak, Elenore Kalkowska „József” című drámájának az előadása.

A modern drámák ismerőit bizonyára természetesen találják, hogy ezeket a rapszodikus szavakat a tragédia egyik főszereplője harsogta a közönséghez. (Jóhiséves. A szónok az író volt maga!

Alig, hogy összehúzódtak a függöny és a darab főhőse József elindult a vesztőhely felé, alig, hogy az első tapsok felzúgtak a tömött nézőtérrel, egy kuszalt feketehajú végtelenül izgatott, furdokolva hörgő, extatikus gesztikuláló hölgy jelenmeg a függöny előtt: Elenore Kalkowska egy eddig szélesebb körökben ismeretlen ifjú, aki a legújabb színpaddivatnak hódolva, József Jacobowski életét, bukását és elítélését vitte színpadra.

A Volksbühne matiné közönsége radikális irodalmi körökből, minden újért lelkesedő fiatalokból került össze és így nem esodá, ha az író szívesen elvies tiltakozása nagy visszhangot keltett. A függöny mögött erőteljes férfizekek nyultak elő és próbálták visszahuzni a fekete ruhás, rövidhajú írót, akinek szavai mindinkább sirásra fultak. De a közönség kirobbanó indulattal az írót pártjára állt.

— Hagyjátok beszélni, igaz van. És Kalkowska beszélt.

Az összes íróársaim nevében kiáltom világgá a tiltakozásomat. Nem tűröm, hogy agyunk munkáját, lelkiünk termését, nagyvási mániában szenvedő rendezők szabad prédának tekintsék.

Az izgalmas és megrázó darabtól már amugyis ideges közönség egyre növekvő nyugtalansággal fogadta a szilaj szavakat. Az első sorok egyikéből egyszerre felemelkedik Arthur Holtscher. Az ő hangja is remeg.

— Az emberi jogok ligája nevében, mely ezt az előadást rendezte, tiltakozom én is a darab megszonkítása ellen.

Alig, hogy ő befejezte szavait egy is mert színész kezd szónokolni. Majd egy kiadó veszi át a szót. Amit mondanak alig érthető, csak egyes szavak hatolnak el a fülig. A közönség tombolásában elveszítik a fellépő mondatok.

Egyszerre taps zug fel. Piscator jelenik meg a függöny előtt és mellette az író egyik barátja. Mindenké azt hiszi, hogy Piscator akar beszélni. De nem. Odahajol a nagy rendező a színpad önkívületben levő asszonyhoz és szemmel láthatólag a lelkére beszél. A másik férfi segít neki és így végre elérik a céljukat. Az író visszalép a függöny mögé.

Közbe kiderült, hogy két jelenetet hagytak ki a darabból. Egy erősen drasztikus jelenetet a színmű közepéből és a záróképet, a kivégzett József „Totentanzát”.

Szováta - fürdőn

a Dr. Krausz-né-féle

ort. kóser panzió

vezetését átvettük, ahol elsődrendű konyha és kiszolgálás kapható. — Előjegyzetelni lehet

Stark Testvéreknél Szováta.

A színházról senki sem mozdult. A közönség a két elmaradt jelenetet akarja hallani. A kulcsok mögött megindulnak a tárgyalások, hogy utólag lejátszák a kimaradt részeket. Ez lett volna Piscator közbevető indítványa. És íme, a publikum már jól fegyverkezett vissza új a helyére hogy végighallgassa a pót előadást.

De nem lehet. A darab főszereplője Kardov, aki máramagy is kimerült nehézszerűpétől, az izgalom következtében elájult. A többi színészek is olyan állapotban vannak, hogy nem lehet tovább játszani. Megjelenik a rendező, Trostler, Zugó taps és füttyölés fogadja bejelentő a színészek harkoképtelenségét. Ismét tombol a kaos. Hátról egy stentori férfihang hasítja át a lármát.

— Kalkowska... Kalkowska... ő jöjjön elő. Olvassa fel nekünk, amit a rendező kihagyott.

Ebbe már mindenki belemerült és ismét megjelenik a kuszalt író. A kezét a kezébe. Szeretne olvasni, de nem tud és látja rajta, ez a megviselt természet aligha tud egy értelmes szót kinyögni. Alighogy beszélni kezd végigcsorognak arcán a könnyek és ott zokog, hánykolódik közönsége előtt. Néhány is merőse a nézőtérrel kapaszkodik fel a színpadra és ismét elvezetik.

Má egy félóra eltelt a darab befejezése óta és az előadás még mindig tovább folyik. Végül a darab kiadója igéretelt tesz, hogy a legközelebbi napokban minden rövidítés nélkül elő fogják adni Kalkowska ragédiáját. Így végre nagy nehezen befejeződött Berlin legnagyobb és legizgalmasabb színházi botránya.

Vajjon megérdemelte-e ezt az izgalmas mat? Nem igen. A derner erit követve az új író is a színpadi reportázst igyekezett megvalósítani. József Jacobowskyt a németül beszélni nem tudó orosz hadifoglyot állítólag ártatlanul halálra ítélték. Az írónak mindenhez joga van — ha a tollát alkotó zsenialitás irányítja az azt a zsenialitást hiába ktrtsük az igazságszolgáltatást járnáló kijönös darab kétségtelenül megrázóan felépített tizen két jelenetében. És így a matiné, melyet sorozatos esti előadások fognak követni, nem annyira a mű maga, mint a páratlan botrány teszik felejthetetlené.

Most jelent meg

Zsidó dalok

Eisikovits Miksa szerzeményei

Kapható az „UJ KELET” könyvosztályában.

A bolygó zsidó

Eugen Sue világhírű regénye két hatalmas kötetben — 400 lejjért kapható az Uj Kelet könyvoszt.-ban

Románszentgyörgy-fürdő
kertjében levő nagy kóser vendéglőt május 20-án megnyitottuk. — Szigorúan orth. kóser konyha. — Szigorúan orth. kóser étel. Természetes italok. — Kétágyas szobák rendelkezésre. Gondos kiszolgálás.
Grün Zsigmond és Lázár.

Női és férfiruhákat vegyileg fest, tisztít Unió Cluj

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánási zsidóság napilapja.
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc.
 Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Erő, Str. Lipscai 91.
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A persa koronakincs értéke felbecsülhetetlen. Teheránból jelentik: A francia szakértők tegnap adták át véleményüket a persa koronakincs értékére vonatkozólag. A kincsnek között van számos nagyértékű gyémánt, briliáns, gyöngy és smaragd. A legnagyobb smaragd értéke tízenhárommillió lej. A briliánsok között van a világhírű Darjanor-gyémánt, amelynek értékét még a francia szakértők sem tudják megállapítani. Nagyságra nézve ez a világ negyedik gyémántja, azonban fény törése olyan, hogy egyetlenegy gyémánt sem hasonlítható össze vele.

A WIZO kulturdejutája. A WIZO cionista nők egyesülte, ma (szerdán) délután 5 órakor, az Ujságíró klub kert helyiségében (Monostori-ut 18.) tartja meg heti kézimunkadélutánját, amelyen Beigel, a palesztinai munkásság kultur-megvalósítás vezetője, fog előadást tartani a palesztinai zsidóság kulturális életéről, a középiskolai nevelésről, a zsidó gyermek jövőjéről Palesztinában. Kérjük a WIZO tagjainak megjelenését és vendégeket is szívesen látunk.

Gyomroddal, hogy rendben legyen **KOPROL** csokoládét szedjél.

Kiraboták a berlini angol konzul. Berlinből jelentik: Lyall angol konzul lakásán tegnap nyágaranyu lopás történt. Egy füstajtember a konzul távollétében bejutott a lakásba és azt mondta, hogy egy fertőtlenítő intézetnek az alkalmazottja, amely intézet állítólag fertőtleníteni fogja a lakást a szobalány a figyelmébe a hátszobába vezet és azután eltávozott. A fiatal ember felhasználta az alkalmat és ellopolott egy kazettát. A kazettában ékszernek voltak körülbelül 12000 marka, 500.000 lej értékben. A nyomozás eddig eredménytelen maradt.

Eljegyzés. Kappel Szidike (Medias) és Földes Kálmán (Dej) jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

A magyarországi szocialisták kongresszusán élesen támadták a pártvezetőséget. Budapestről jelentik: A magyarországi szocialdemokrata párt tegnap kezdte meg háromnapos kongresszusát. Mindjárt az első nap igen éles támadások hangzottak el a párt vezetősége ellen és ugyancsak élesen támadták a párt parlamenti képviselőinek a működését is. Hosszabb vita után azonban a kongresszus többsége elfogadta a párt-vezetőség által beterjesztett javaslatokat.

A népszövetségi ligák uniójának kongresszusa Madridban. Madridból jelentik: A népszövetségi ligák uniója tegnap kezdte meg kongresszusát a spanyol fővárosban. Huszonnégy nemzet mintegy száznegyven delegátussal van képviselve a kongresszuson, melyre a Népszövetség is kiküldte delegátusát.

Pribisevicset internálták? Zágrából jelentik: A lapok azt a feltűnést keltik, hogy Pribisevicset a közigazgatási hatóságok Brusfürdő helyen internálták.

Százharminca emelkedett a clevelandi kórházkatasztrófa áldozatainak száma. Berlinből jelentik: Newyorki jelentés szerint a clevelandi kórházkatasztrófa halálosáldozatainak száma százharminca emelkedett.

A romániai alkalmazottak szövetségének bukaresti kongresszusa. Bukarestből jelentik: A romániai alkalmazottak szövetsége folyó hó 19-én és 20-án Bukarestben megtartotta ezévi kongresszusát. A kongresszus végleg kimondta az amsterdami irányzathoz való csatlakozását s egyben a szövetség központját Bukarestbe helyezte át. Kimondta azonban ugyanakkor a kongresszus azt is, hogy Bukovina, Erdély és Bánát szövetségi Kolozsvár, Temesvár és Csernovitz központokkal teljes autonómiát élveznek és hogy a központ főleg arra fog szolgálni, hogy a parlamentben és a minisztériumok előtt az alkalmazottak érdekeit képviselje. A szövetség elnöke dr. Raducanu Lothar parlamenti képviselő, a központi ügyvezető tőségnek viszont tagjai az erdélyi, bánási és bukovinai vezetőség tagjai. A felállított központ június elsejétől megkezdte működését és a jövő hónapban meg

tartandó genfi munkaügyi konferenciára ki fogja küldeni delegátusát.

Kisassziában heves földrengés pusztított. Angorából jelentik: Sidsekeri környékén tegnap este 8 óra 40 perckor heves földrengés volt. A földrengés következtében kilencszázötven ház összeomlott 39 halálos áldozattal a romok között. A sebesültek száma rengeteg. A katasztrófáról a részletes adatok még hiányoznak, mert a földrengés következtében a távíróösszeköttetés is megszakadt.

Granus körülmények között pusztulnak sorra Páris egyik eseesemőkorházának betegei. Párisból jelentik: Páris közönsége nagy izgalomban van, mert a Claude Bernard eseesemőkorházban granus halálozások történnek. Tegnap a hetedik eseesemő halt meg magyarázhatatlan körülmények között. A rendőrség nagy apparátussal nyomoz.

Közgazdaság

Május 26-án a Bukarestben rendezendő balneológiai kongresszuson kell megalkulnia a fürdővállalatok szindikátusának

Dan Sever dr. egészségügyi miniszter a belföldi fürdők fejlesztéséért

(Bucuresti-Bukarest, május 21. A kormány, mint ismeretes, komolyan foglalkozik a hazai fürdők és üdülőtelepek fellendítésének kérdésével. A hazai fürdők fejlődésének egyik legnagyobb akadályai az, hogy a legtöbb fürdő- és üdülőtelepnek hiányoznak a kényelmeztető kereső, jómóda belföldi látogatók igényeinek megfelelő berendezések. Ezen a hiánynon csak hatalmas beruházási tőkével lehet segíteni. Ezért dr. Dan Sever egészségügyi miniszter, elhatározta, hogy az idegenforgalom emelése és a fürdők fejlődése céljából, nagyobb beruházási kölcsönt szerez.

Dan Sever miniszter eddig két külföldi csoporttól kapott ajánlatot investíciós kölcsönre, amelyből a jelentősebb fürdővállalatok évi egymilliárdos építkezési kölcsönt kapnának hotelek, pénzükek, kaszinók, fürdőházak, strandok és utak építésére. Ez az ajánlattevő csoport az állam garanciáját kéri és a fürdők

üzleti vezetéséből is részt kíván, azonkívül kizárólagos joggal a kaszinóberendezéseket igényli. Ezek kölcsöntranzakciónak egyik legfontosabb előfeltétele a fürdővállalatok szindikátusba való tömörítése. A szindikátuszálás kérdését a május 26-án Bukarestben tartandó balneológiai kongresszus fogja lefolytatni.

A fürdőfejlesztő programm egy másik jelentős etapja a vasúti kedvezmény elnyerése. E célból Dan Sever egészségügyi miniszter átiratot is intézett már a CFR vezérigazgatóságához és kéri, hogy a belföldi fürdők és üdülőtelepekre utazó külföldi és belföldi közönségnek 50%-os kedvezményt adjon. A CFR vezérigazgatósága az átiratra még nem válaszolt, azonban bizonyosra vehető, hogy a vasút már csak forgalmának fellendítése céljából is megadja a szállítási kedvezményt, amint az minden országban szokásos.

A marosvásárhelyi iparosok a kormányhoz fordulnak a földgázvezeték építésének sürgős befejezése érdekében. Amint ismeretes, a marosvásárhelyi földgázvezeték majdnem közvetlen a város határáig készen áll. Eddig 100 millió lej értéket investáltak a földgázvezeték építésébe az újabb hálózatba, amely teljesen parlagon hever. Egy év óta folynak a tárgyalások, amelyeknek eredményes lefolytatását mindig a földgázvezeték kormánybiztosának, Motas mérnöknek merev álláspontja akadályozta meg. A városi belterületi vezeték elkészítéséhez még hozzá sem fogtak. Komplikálódott a marosvásárhelyi földgáz-ügy, amióta Motas és az állam között az ellentétek kiéleződtek, mert azóta az a műszaki munka is szünetel, amely a belterületi

vezeték lefektetését és egyéb üzemi berendezéseket készítené elő. Az amugy is súlyos gazdasági krízist elszenvedő marosvásárhelyi iparosok a kormányhoz fordulnak, hogy sürgős rendezést kérjenek. A legsúlyosabb érvek, hogy az állam egy 100 milliós beruházott tőkét nem hagyhat kamatozatlanul heverni.

Művészeti
DEPZSASZÖNYEG
 szűrt gobelin, karamani függöny, külföldi fonalak, szővők lietek legelőnyösebb beszerzési forrása.
SCHULHOF EMILNÉ
 Oradea, Str. E. Ciorogaria (Uri-ut) 14.)

Hirdessen az Uj Keletben

Rudkowski Ferenc

réz-, fémáru- és gépgyár, kazánkovácsműhely és öntöde Arad, Str. V. Babes 22. Alapított 1888. évben.

Vállalja: Bor és gyümölcs leparoló apparátok készítését, magasfokú 90-96° párlatra való kitűnően bevált szakszerű átalakítását és javítását garancia mellett.

Gyárt: Szeszgyári, élesztő-, vegyi-, cukorka-, festő- és keményítőgyári berendezéseket, ezeknek javítását és átalakítását. Költségvetéssel, évtizedes gyakorlaton alapuló szakszerű felvilágosítással és helyszíni munkálatok elvégzésére elsőrendű szerelőkkel szívesen szolgál.

Napellenző ponyvavászon
 Biztek, terrasz és verandák részére több színben és csikozva.

Ablakfüggönyök
 és
önműködő rolettatradak
 minden szélességen.

Boskovics Józsefnél (Cluj),
 Str. Reg. Maria 15. Telefon 910.

SZÍNHÁZ — MŰVÉSZET

A Magyar Színház műsora:

Szerda este 9-kor: Miss Amerika (Sorozatszám 390)
 Csütörtök este 9-kor: Miss Amerika, (Sorsz. 391)
 Péntek este 9 órakor: Miss Amerika, (Sorozatszám 392)
 Szombat délután 5 órakor: Borszem Jankó, vagy Az elátkozott hercegnő (Gyermekelőadás, nagyon olesó mozi helyárrakkal: egy jegy ára 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Ssz. 393)
 Szombat este 9 órakor: Miss Amerika (Ssz. 394.)
 Vasárnap délután fél 6 órakor: Miss Amerika. (Rendes esti helyárrakkal, Ssz. 395.)
 Vasárnap este 9 órakor: Miss Amerika (Első jubileum: 10-edszer. Ssz. 396)
 Hétfőn: Román előadás.

A Magyar Színház mozi-műsora:

Szerdán 5-kor, és 7-kor: Egy agglegény naplója. Reinhold Schünzel mesterfilmje. Főszereplők: Reinhold Schünzel, Margareta Kupfer és Albert Paulig. Helyárrak: 30 és 20 lej.)
 Csütörtökön 5 és 7 órakor: Egy agglegény naplója.
 Vasárnap délelőtt 11 órakor: Fregoli kapitány. (7 felvonásos kalandor történet). Főszereplő: Raymond Griffith. És 2 felvonásos burleskvígjáték. Helyárrak: 15 és 10 lej.)

A színházi iroda közleménye: Egy agglegény naplója

Elragadóan szép, grandiózusan nagy szabásu filmújdonasgot hirdet a magyar színház. Címe: Egy agglegény naplója. Reinhold Schünzel igazi nagy mester munkája ez a film, a melyet Európa nagy világvárosaiban egy ünneplésként, mint a filmtechnika és előadó művészet diadalát.

Az „Egy agglegény naplója”-nak főszerepeit Reinhold Schünzel, Margareta Kupfer és Albert Paulig alakítják.

Az Egy agglegény naplója három napig látható a magyar színházban. Ma, (szerdán), csütörtökön és pénteken. Napoként csak két előadás: 5-kor és 7-kor. Helyárrak: 30, 20 és 10 lej.

Miss Amerika

Minden este zsufolásig telik meg a magyar színház nézőtere tapsoló, ujongó, lelkesedő közönséggel.

Ilyen sikerre a legvénebb színházi látogatók sem emlékeznek. De ilyen világvárosi látványosságnan sem volt soha része a kolozsvári közönségnek.

Nemcsak a színészeket tapsolják, nem csak az egyes ének- és táncszámokat ismétlik meg, hanem a díszletek is külön attrakciók s egy-egy díszletváltozást dörgő tapsok fogadnak.

A Miss Amerika minden este színrekerül, sőt vasárnap kétszer is adják ezt a káprázatos, nagyszerű revüújdonasgot: délután 5 órakor és este 9 órakor.

Gyermek-előadás: Borszem Jankó. Szombaton délután fél 6 órakor a Borszem Jankó és az Elátkozott hercegnő kerül színre, nagyon olesó, mozi-helyárrakkal.

Egy szegény gyermek története

Írta: JICCHOK LÉB PEREC

Képe a szél egyre jobban tombolt. Megjárt a dühösen a házak fölött, mint ha ő maga antiszemita lett volna, a tetők pedig zsidók. De a háztetők plébából voltak és biztosak lehettek a dolguk felől.

A szél nekiesett az uccai lámpásoknak amelyek egyenesen állanak és tovább is égnek, mint Indós hősök az inkvizíció korában.

A szél megrohmozta a földet is és ki akarta tépni az ucca köveit. De a kövek mélyen és szilárdan ülnek és a föld mégsem erősíti ki őket egykönnyen. Dühében a szél megint a magasba megy, az ég fűgös és széles, a csillagok egyedül néznek le, talán valami kevés kár örömmel.

Az emberek az uccán lehajolnak, összeszegorodnak, igyekeznek minél kisebb helyet elfoglalni, hátafordítanak a szélnek, hogy lélegzetet vegyenek és folytassák utjukat.

— Mi lesz — kértem magamtól — mi lesz a kis gyerekekkel, az éhes kis fiúcskával?

Cserben hagyott minden filozófiám és részvétem újra fölébredt.

Gondoltam, Istenem, ha ez a gyerek az enyém lenne! Ha arra kellene gondnom, hogy a szél saját husomat és véremet cibálja, dobja, vagja, tépi... Ha az én gyermekem lenne kénytelen ilyen viharban eltölteni az éjszakát!

Azután ezt a gondolatfonalat tovább szőtem és így okoskodtam:

Vajon azért, mert nem az én gyermeke, kevésbé szorul rá az istápolásra és támogatásra? Vajon azért, mert azok, akikről származik, már lenni pihennek a földben kevésbé dühösek, szegény?

Már semmi kedvem hazamenni. Az az érzésem, hogy nincs jogom meleg szobára, forró szamovárra, puha ágyra. Legkevésbé van azonban jogom rámosolyogni azokra, akik engem otthon várnak. Ugy érzem, hogy homlokomba rá van írva ez a szó: gyilkos, vagy Káin, Tévedtem. Nincsen ráruva, hiszen ha volna le lehetne onnan törölni, de bele van sütye szegénybélgyeként... Ugy érzem, mintha senki elé nem szabadna odalépnem.

Azután megint vallásos érzések rajzanak körül és ezekkel mondom magamban:

Ha vallásos lennék és meg lennék győződve róla, hogy az, aki fent frónol csillagok és égitestek fölött, letekint mindnyáimra... akkor nyilván arra is kell gondolnom, hogy van egy tekintete a szegény fiú számára is.

És kértem magamtól, miért csak az én lelkismeretemet nyomja ez, miért csak az enyémet, hiszen rajtam kívül az emberek milliói élnek ezen a földön! Ha vallásos lennék, folytón arra kellene gondolnom, hogy isten szemé örködik a kisesi fiú fölött. A Teremtő a legkisebb féreg sorsát is irányítani tudja.

De úgy érzem, hogy vissza kell megint csak térnem beteg farkommal és nedves lábaimmal a népkonyhába és fel kell keresnem ezt az idegen árva gyermeket. Szegény, gyalázat!

Mihől állott ez a szegény és ki előtt kellett restelkednem? Míg sem tudom. De olyan szegényeztetem volt, hogy nem is mertem megenni az egyenes utat, ha nem kerülővel jutottam a népkonyhába.

Az első terem, ahol a szegények étkeztek, teljesen üres. A pára most érzéteji hatását, a plafonról hideg cseppekben esik alá. Egy nyitott ablakon át belátok a konyhába és látom, amint az álmos szakácsnő oidafra billent parókáját rendezgeti. Jobbkezével valamit majszol. A másik szakácsnő tészlát metél a holnap ebédhez. Szinte elalszik mellette. Ott van a felügyelő is, aki az ebédjegyeket olvasgatja... Senki más nincs az

egész népkonyhába. Keresem a kislányt még az asztalok alatt is, de nyoma sincsen.

Ugy látszik, későn érkeztem. — Még nagyon jó — mondom magamban, amikor elhagytam a konyhát — hogy senki nem vett észre.

Hirtelen észreveszem, hogy már néhány órája jénforgok az uccán.

— Még vagyok bolondulva! — kérdezem magamtól.

Nagyon haragszom magamra és sietek hazafele.

Nagyon örülök, hogy mindenki alszik. Lehuzom cipőmet az előszobában, besompolygok a szobába és lefekszem.

Rossz éjszakám van.

Megbűntem, ki voltam merülve, át voltam ázva és sokáig tartott, míg alaposan kiköhögtem magam és amíg megint melegeit éreztem. A hátamon hideg lelés futott végig. Oak nagykésőre aludtam el és nehéz álmaim voltak.

Valósággal fűtődtem a hideg verejtékben, kiugrottam ágyamból és futottam az ablak felé.

Kinéztem: az ég kiderült, tele csillagokkal. A csillagok most olyanok, mint ha vasba foglalt gyémántok lennének. Büszkén, nyugodtan és előkelően lebegnek a magasságban.

A szél azonban még mindig tombol és a ház beléreszket.

Megint befeküdtem az ágyba és nem tudtam aludni. Félalomban feküdtem és egyre a fiatal gyerek állott lelki sze-

meim előtt... Minden pillanatban más helyen látam őt. Majd végigment az uccán, majd egy vásári bódé alá menekült, majd az ördögök vették kezelésbe és egyik helyről a másikra hajigálták. Kézről kézre dobták, mint a labdát. Végül megfagyva látam őt egy szemétdombon. Itt tettem el őt a szél és eső.

Másnap reggel berohantam a népkonyhába.

A fiú ott volt!

Ha nem szegyletem volna magamat, biz isten saját könnyeimmel töröltem volna le arcáról a piszkot. Ha nem félttem volna feleségemtől, képes lettem volna őt hazavinni és örökbe fogadni.

Itt van és megállapíthatom, hogy nem vagyok a gyilkosa.

— Gyere ide, mondom neki, gyere! És áhnyitok neki egy kicsiny ezüst darabot.

Csodálkozva nézett rám és nem tudta, milyen boldoggá tett.

Nagyon hálás vagyok neki!

Másnap este, amikor megint kéregettem, nem adtam neki semmit, de nem is tartottam előtte morálprédikációt. Elfordultam tőle és meg voltam magammal elégedve.

Mit is adhatnék neki. De a szívem fájt: miért nem tehetem? Miért ne adjak neki? Nem adok és a szívem sajog.

Nemhiába mondotta volt a nagyapám, isten nyugasztalja.

»Ha az ember nem vallásos, akkor szív fájdalommal él és vigasztalás nélkül a világból.«

— Vége. —

SPORT

Kedvezőtlen időjárás közepette eseménytelenül zajlottak a pünkösdi mérkőzések

KAC—Románia 2 : 1. KAC—Haggibbor 2 : 0. A Sodrnyipar 4 : 0-ra verte a CFR I. oszt. bajnoki mérkőzésre kiálló csapatát

(Cluj-Kolozsvár, május 21. Az Uj Kelet tudósítójától). A pünkösdi sportesemények ezúttal a legszürkébb képet mutatják. A gazdasági válság már itt is nyomásztóan érezteti a hatását. Az egész országban egyetlen nemzetközi mérkőzés sem került lebonyolításra. Kijelölőn szenzációsra emelte a párisi jugoszláv—francia válogatott összeszabása, amely a debütáló csapat egészen váratlan 3:1 arányú győzelmével végződött. A jugoszláv csapatnak ez az utóbbi héten már a második nemzetközi győzelme. Az angol I. osztályú rugbi-labdárugás többszörös bajnokait a Huddersfield Townt a pesti Hungaria és Ferencváros látta vendégül. Az angol csapat bécsi veressége után itt sem tudtak jobb eredményeket elkönyvelni. A magyarokkal szemben 4:2-es vereségére a Ferencvárossal szemben pedig eldöntetlenül szerepelt. Részletes tudósításaink különben a következők:

Kolozsvári események

Industria Sármei—CFR, 4:0 (2:0) Bajnoki a CFR erősen meghandikapelt csapatával szemben a győresieknek könyvnyi volt a fenti eredményt elérni. A győztes csapat góllal Topan, Ciungan L., Ciungan II. és Maksay lőtték. Bíró: Mann Károly.

KAC—Románia 2:1 (0:0) Barátságos. A bajnokinak szánt mérkőzés a futballszakosztály rendelkezése folytán, mint barátságos játszótták le. A pályára felálló sártengerében váltakozó sze-

renesével indul a játék, a hajalmás tőcsák azonban minden komolyabb akciót lehetetlenné tettek. A vezető gólt Novac szerzi meg a Románia számára, a második félidő 3. percében, amelyet a 9. percben Szaniszló (KAC) egyenlít, majd Soos (KAC) beállítja a végső eredményt. — Siara bíró jól vezette a mérkőzést.

Universitate—Bucuresti főiskola (5:0). Az egyetemi csapat cvvel a mérkőzéssel elnyerte a főiskolai futball-egyesület bajnoki címét. Giurgiu (3), Guga, Huniade voltak a góllövők.

KAC—Haggibbor 2:0 (0:0). Ez eredmény végső kialakulásában nagy része van Balázs kapusnak (KAC), aki bravurosan állta meg a helyét. Az első félidő változatos mezőnyjátékkal folyik. Az eredményt Szaniszló és Rámai állítják be.

Vidéki eredmények

Haggibbor—Hakoah 4:0 (2:0). A pár héttel ezelőtt alakult dési Hakoah első nyilvános mérkőzése alkalmával a kolozsvári Haggibborral mérte össze erejét. Déután öt óraker vonultak fel a pályára a Haggibbor és a Hakoah kétfélebe állított csapatjai, a megjelent népszámu közönség lelkes óvációi közepette. Reiner, a Haggibbor intézője, meleg szavak keretében a kolozsvári Haggibbor jókivánatait tölmeccsolja és örömeinek ad kifejezést, hogy Désen a zsidó sport újraéledt. A vendéglátó fia-

tal csapat nevében Friedmann Miklós és Mezei Arnold válaszoltak meleg szavakkal. Az első félidő a Haggibbor általandó fölénye mellett 2:0 eredménnyel végződött a Haggibbor javára. A második félidőben a Hakoah pár szép akciót bonyolított le, de eredménytelenül. A Haggibborból Zélig, Lebovits, Márk, a Hakoahból Klein, Holländer, Sámuel, váltak ki. Este 8 óraker husszszemélyes bankett volt a Haggibbor tiszletere.

Arad. Duser Silni (Versee)—Gloria CFR, 4:2 (2:2). Bíró dr. Vatiannu Sabiu AAC—ATE 3:1 (2:1). Bíró Vatiannu. Dusan Silni (Versee)—ATE 5:1 (3:1). Temesvár. Kinizsi—TAC 3:1 (0:1). Bíró Velter.

Kinizsi—TAC kombinált—Nicholson 0:0.

Nagyvárad. AMTE—Chrisana 5:1. Dévai granicsárok—Törökvs 3:1. AMTE—Törökvs 6:1 (1:0). Bíró Csilag.

Chrisana—Makabi 2:0 (1:0). Bíró Balogh.

Külföldi eredmények

Páris. Jugoszlávia—Franciaország 3:1 A jugoszláv válogatott egy héten belül két ország válogatottját győzte le.

Budapest. Ferencváros—Nemzeti 2:1 (1:0).

Ferencváros—Hundersfied 1:1 (1:0). Hungária—Victoria Zizkov 2:2 (1:1). FTC—Beszkart 5:1 Vizipóló.

Hungária—Viktoria Zizkov Prága 2:2 (1:1). A magyar csapat fáradt és nem tudja megszerezni az egyébként megérdemelt győzelmet. Góllövők: Baier, Jockl (2) és Meduna.

Urugy kapta meg az első futballvilágbajnokság megrendezési jogát. Barcelonából jelentik: A FIFA-konferencia az első ízben kiírt labdarugóvilágbajnokság megrendezését Urugyayra bízta, mely a tornát 1930 július és augusztus hónapjában bonyolítja le.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apóhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési díj 250 lej.

Butorozott szoba 1—2 személy részére Deák Ferencc utcában kiadó, esetleg teljes ellátással. Cím a kiadóban. 1909

Fiatall cipőkereskedő segéd, román, magyar és német nyelvtudással, állást keres. — „Kittinő munkaerő” jellegére a kiadóba. 1912

Keresek fűszert, vegyes szakmában jártas segédet. Bőrszakmában jártas előnyben. Csak elsőrangú munkaerők ajánlatát kérem. Salamón Lázár Ludus.

Iskolázott hangu segédkantort, több évi gyakorlattal, állást keresné. Elvállalná egyedülleg meglánc, sámesz és egyéb hűtőközeget teendőzet. — Szíves ajánlatokat „Fiatall és agilis” jellegére a kiadóba kér.

Garanciaképes rak táruok keresetkék. — Ajánlatokat Rudolf Moschoz Cluj, „Gyár Cluj” jellegére.

Tíz lakrészből álló ház üzletelhelyiséggel, kerthelyiséggel, alkalmos nagy telekkel eladó. Cím a kiadóban.

Bécsi ebédő berendezés és antik szalon-garnitúra eladó. Cím a kiadóban.

Állást keres kis családdal bíró, istentőló sóchet ubódek, előimádkozó, elők ló nagy ortodox rabbik által kiállított kepestéssel bír. Cím a kiadóban.

Kiadó 2 szoba-konyha junius 1-re. — Cím a kiadóban.

Teljes bélyeggyárberendezés olcsó eladó. — Dr. Samson & Korn Sibiu.

Jó megjelentésű fiatalember rövidaru szakmában azonnali beépítésre kerestetik. — Szombaton zárva. — Friedmann Emánel Hatag.

Vizsgázott kozmetikus nőt keresek azonnali beépítésre. Ajánlatok „Margó-szalón” Brassó, Virágos 14.